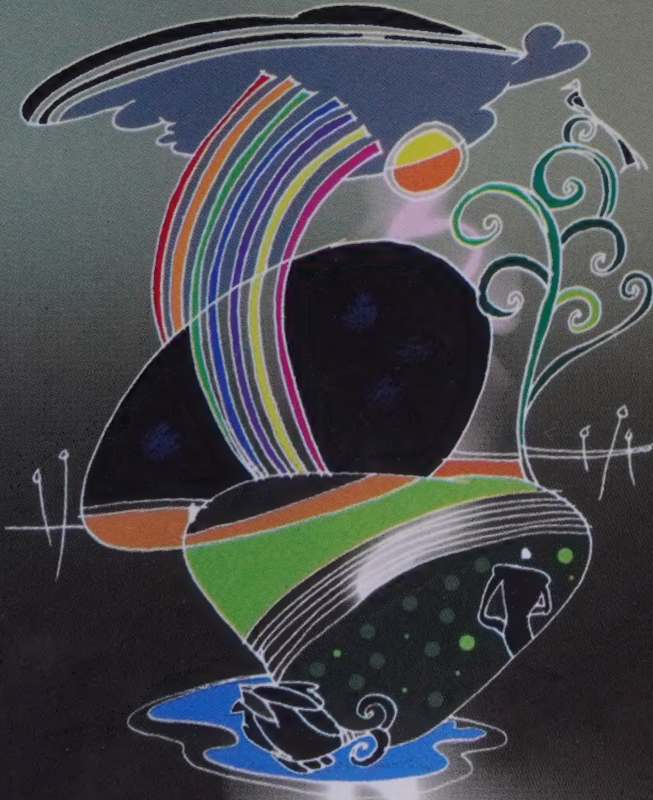
ಕಣವಿ
ಕಾವ್ಯ
ಸಂಪುಟ
೮

ಎರಡು ದಡ

ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ

ಎರಡು ದಡ

ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ

ತಳುಕಿನ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ
ಗೋಕುಲಂ ಮೂರನೆಯ ಹಂತ, ಮೈಸೂರು - ೨

ERADU DADA-
A Collection of poems

Written by
Chennaveera Kanavi

Published by
Talukina Venkaniah Smaraka Granthamale
9, Ramya, Gokulam 3rd stage
Mysore - 570 002

Pages : 84 *Price : Rs. 45/-*

First Impression : 1969

ತಳುಕಿನ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಿಂದ ಮೊದಲನೇ ಮುದ್ರಣ : 2009

Cover Page : Sudakara Darbe

D.T.P. : **LEKHA GRAPHICS**
Mysore - 8 Ph: 2482854

Printed at : Good Touch Printers, Mysore

ಆತ್ಮೀಯರಾದ

ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟೀಮನಿ

ಅವರಿಗೆ

ಐವತ್ತೊಂದನೆಯ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ

ಸ್ನೇಹ ... ಗೌರವಗಳ ಕಾಣಿಕೆ

ಮುನ್ನುಡಿ

'ನೆಲ-ಮುಗಿಲು' ಪ್ರಕಟಣೆಯಿಂದೀಚೆಗೆ ನಾನು ಬರೆದ ಕವಿತೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. ಐದಾರು ಹಿಂದಿನ ಪದ್ಯಗಳೂ ಇದ್ದಾವು.

ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗದ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಸಾನೆಟ್ಟುಗಳು. ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನಾಕರ್ಷಸಿದ ಈ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಇಂದು ರೂಪವೈವಿಧ್ಯದಿಂದಲೂ, ವಸ್ತುವೈವಿಧ್ಯದಿಂದಲೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವಂತಾಗಿದೆ. ಮಿತವಾದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಿತವಾದ ಚಿತ್ರಕ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಾವ ವಿಚಾರಗಳು ಸಮ್ಮಿಲನಗೊಂಡು ತನ್ನ ಕಲೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮೆರೆಯುವ ಈ ರೂಪದ ಹಲವು ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲಿಯಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಓದುಗರು ಕಾಣಬಹುದು. ಇವುಗಳ ಕೆತ್ತನೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ಎಂದರೂ ಬಿಟ್ಟೂಬಿಡದೆ ಬೆಂಬತ್ತಿದ ವಿವಿಧ ಭಾವನೆಯ ಮಿಂಚುಹುಳಗಳನ್ನು 'ಆಗೀಗ ನಾಲ್ಕು ಸಾಲು'ಗಳ ಗೊಂಚಲಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಡಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಚುಚ್ಚುವ ವಿಡಂಬನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಮೆಚ್ಚುವ ಮಾತೂ ಇದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಬಿಡಿನುಡಿಗಳಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಉಕ್ತಿಯ ಅಡಕವೂ, ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಸುಂದರತೆಯ ಕೂಡ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತತೆಯ ಅಚ್ಚರಿಯೂ ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಒಡಗೊಂಡಿವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನುಳಿದವು ಆದಷ್ಟು ಆಡುಮಾತಿನ ಲಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಹೊಸಬಗೆಯ ಕವಿತೆಗಳಾದರೂ ಅವು ಯಾವುದೊ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ, ತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದಿಯಾದವುಗಳಲ್ಲ; ಆಕೃತಿನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಪಡೆದ, ಸಹಜತೆಗೆ ಅಭಿವ್ಯಂಜನೆ ನೀಡಿದ, ಸಂಕೀರ್ಣಾನುಭವದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಹೊರಹೊಮ್ಮಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ರಚನೆಗಳು. ನಮ್ಮ ಜನದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮೂಡುತ್ತಿರುವ ಚಿಂತನೆ, ಭಾವನೆ, ಆಕಾಂಕ್ಷೆ, ಆಡಂಬರ, ಆತ್ಮವಿಮರ್ಶೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಯಾವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ

ಹವಣಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ, ಮೈದಾಳಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾದ ಸತ್ತ್ವದ ಶೋಧನೆಯೂ ಈ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರಬಹುದು.

ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾಡುಗಳೂ, ಒಂದೆರಡು ಗೀತರೂಪಕಗಳೂ ಇವೆ. ಒಂದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂದರ್ಭ, ಪ್ರಸಂಗಗಳಿಗಾಗಿ ಇವು ರೂಪು ಗೊಂಡುವು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಯಾವ ಕವಿತೆ ಸೃಷ್ಟಿಗೊಳ್ಳಲೂ ತನ್ನ ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯಬೇಕಾದೀತು. 'ವಿಶ್ವಭಾರತಿಗೆ ಕನ್ನಡದಾರತಿ' ಪದ್ಯವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ತನ್ನ ಘಟಿಕೋತ್ಸವ ಗೀತವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದು ಅಂಥ ಒಂದು ಶುಭಮುಹೂರ್ತ.

ಅನೇಕ ದ್ವಂದ್ವಗಳ ಘರ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಕೊಂಡು ಸಾಗಿರುವ ಬಾಳಿನ ಪ್ರತೀಕದಂತಿರುವ 'ಎರಡು ದಡ'ದ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಓದುಗರ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ, ಕಾಲದ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಹಿಂದಿನ ಸಂಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ಆದರ ತೋರಿಸಿದ ರಸಿಕರಿಗೂ, ಲಕ್ಷ್ಯಗೊಟ್ಟ ವಿಮರ್ಶಕರಿಗೂ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸ್ನೇಹದ ಹೊಂಬೆಳಕು ಎಂದಿನಂತೆ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನೂ ತಣಿಸಿದೆ.

ಈ ಸಂಗ್ರಹದ ಮುಖಪುಟ ಚಿ. ಶಂಕರ ಪಾಟೀಲನ ಕಲಾಕೃತಿ; ಒಳ-ಹೊರಗಿನ ಅಚ್ಚು-ಮೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿ ಇಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನವರದು. ಈ ಕೃತಿಯು ಹೀಗೆ ಬೆಳಕು ಕಾಣಲು ಕಾರಣರಾದವರು ಗೀತಾಬುಕ್‌ಹೌಸಿನ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣರಾವ್ ಅವರು - ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು.

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಧಾರವಾಡ
ಆಗಸ್ಟ್ ೧೫, ೧೯೬೯

ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ

ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ನುಡಿ

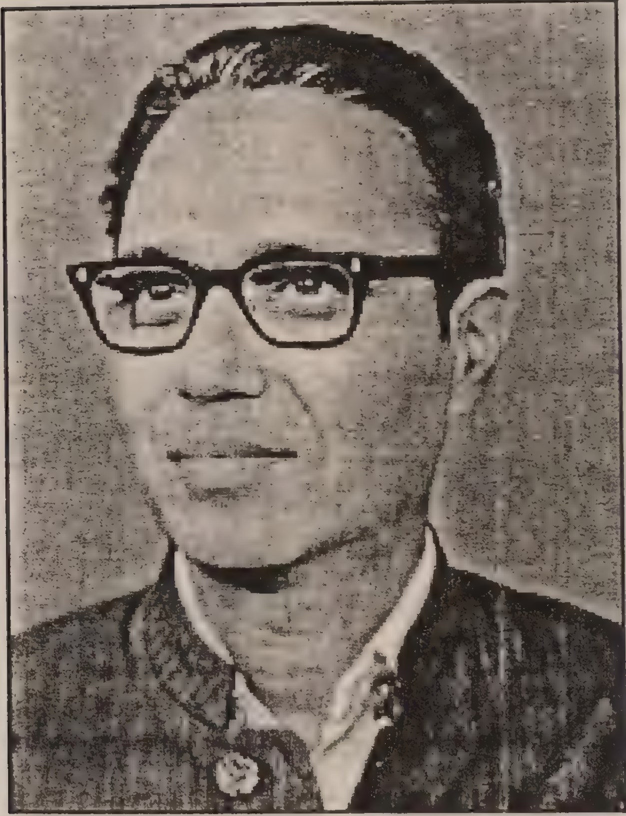
ಹಿರಿಯರಾದ ಶ್ರೀ ತ.ಸು. ಶಾಮರಾಯರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ತಳುಕಿನ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯನ್ನು ಅವರ ಪುತ್ರ ಶ್ರೀ ಟಿ.ಎಸ್. ಛಾಯಾಪತಿಯವರು ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳಿಂದ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಅನೇಕ ಮೌಲಿಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದಲ್ಲದೆ 'ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪ್ರಕಾಶನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ' (೧೯೯೯) ಯನ್ನು ಪಡೆದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೂ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗ್ರಂಥ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ನನ್ನ 'ಸಮಗ್ರ ಕಾವ್ಯದ' ಮೂರು ಆವೃತ್ತಿಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಓದುಗರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಿಡಿಕವನ ಸಂಗ್ರಹಗಳ ಪ್ರತಿಗಳೂ ಅವರಿಗೆ ಲಭ್ಯ ವಾಗುವದು ಪ್ರಯೋಜನಕರವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಸ್ವತಃ ಲೇಖಕರೂ ಆಗಿರುವ ಪ್ರಕಾಶಕ ಛಾಯಾಪತಿಯವರು ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ರಕ್ಷಾಪುಟದ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಖ್ಯಾತ ಕಲಾವಿದ ಶ್ರೀ ಸುಧಾಕರ ದರ್ಭೆಯವರಿಗೂ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರೇರಕರಾದ ಶ್ರೀಛಾಯಾಪತಿಯವರಿಗೂ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು.

ಧಾರವಾಡ
೧೦ - ೮ - ೨೦೦೯

ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ

ವಿವರ

೧೯೬೫ ರಲ್ಲಿ ಕವಿ ಕಣವಿಯವರು

(ಭಾವಚಿತ್ರ : ನಾರಾಯಣರಾವ್ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ವಿಜಾಪುರ)

ಎಡ ದಂಡೆ

ಹೊಸ ವರುಷದ ಸ್ವಾ(ಸ್ವ)ಗತ ಭಾಷಣ

ಯಥಾಪ್ರಕಾರ
ತಿಥಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಅಕ್ಷಮಾಲೆಯ ಹಿಡಿದು
ಹಬ್ಬ - ಹುಣ್ಣಿವೆ -ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಗಳ ರುಬ್ಬುಗುಂಡಿನಲಿ ಸಜ್ಜಾಗಿ
ಯಾವ ಹೂರಣ ತುಂಬಿ ಕೊಡ ಬಂದೆ ವಿಶ್ವಾವಸು?
ಏನೇನು ಹೆಚ್ಚಿ ಹೆರಚಿ ಪಚಡಿ ಮಾಡುವೆ ಹೇಳು:
ಏನೆಲ್ಲ ಕೂಡಿಸಿ, ಕುಟ್ಟಿ, ಚಟ್ನಿ ಅರೆಯಲಿಕಿರುವೆ?
ಯಾವ ಕಾಳನು ಕುದಿಸಿ ಗುಗ್ಗರಿ ಮಾಡಿ, ಒಗ್ಗರಣೆ ಭಗ್ಗೆನಿಸುವೆ?
ಯಾವ ಬೆಂಕಿಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಹಪ್ಪಳ ಸುಡುವೆ?
ಯಾವ ಬಾಣಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಶೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳ ಕರಿದು ಹೊರದೆಗೆವೆ?
ಕಾದಿರುವ ಬಾಳೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಏನ ಬಡಿಸುವೆ ಬಡಿಸು
ನಾವು ಹಸಿದಿದ್ದೇವೆ.

ದಿನವೂ ನಮಗೆ ಶಿವರಾತ್ರಿ
ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಗಲಿರುಳ ಸಂಧಿಕಾಲವೂ ನಮಗೆ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ.
ಎತ್ತರದ ಬಾನಿನಲಿ ಬಿಳಿಯ ಕುಸುರೆಳ್ಳುಗಳ ಹರವಿ
ಆಶೆ ತೋರಿಸಬೇಡ:
ಕೊಡುವುದಾದರೆ ನೆಲದ ಉಡಿತುಂಬ ಕೊಡು,
ಹೊಡೆಯೆತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಲಿ ಬದುಕು.
ಉಂಡು ಉಪವಾಸಿಗಳು ನಾವು
ಬಳಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳು.
ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ಜಗಜ್ಜಾಹೀರಗೊಳಿಸಿ
ಜಾತಿಕೂಪಕೆ ಮತ್ತೆ ಜಾರಿಕೊಂಡವರು;
ಗಾಳಿ ಬೀಸಿದ ಹಾಗೆ ತೂರಿಕೊಂಡವರು.

ಹೊಸ ವರುಷವೇ ಬಾ, ಹಿಂಜರಿಯದಿರು
ನಿನಗು ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು: ನಾವು ಸತ್ಕಾರಶೂರರು ಎಂದು,
ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಭೆಗೂಡಿ, ಕೊರಳಿಗೆ ಪುಷ್ಪ ಹಾರವ ಬಿಗಿದು
ಪುಕ್ಕಟೆಯಾಗಿ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುವವರು.
ಪೇಟೆಯಲಿ ಸಿಗದ ಸಕ್ಕರೆಯನೆಲ್ಲ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ತಂದು ಸುರಿವವರು
ಘಾಯದ ಮೇಲೆ ಅಹಿಂಸಕ ಜೇನುತುಪ್ಪವ ಸವರಿದವರು.
ಬೆಳ್ಳಗಿನ ಬಟ್ಟೆ ತೊಟ್ಟ ಬೆಳ್ಳಕ್ಕರಿಗರು.
ಮನದ ಬೇವೆಲ್ಲ ಹರಿದು ನಾಲಗೆತುದಿಯ ಬೆಲ್ಲದಲಿ ಕೂಡಿ
ರಸಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದವರು.
ಸತ್ಯದ ಮಿಸುನಿ- ಮಿಂಚನು ಅಸತ್ಯದ ಖನಿಯ ತೋಡಿ ಹುಗಿದವರು.

ಇಷ್ಟಾದರೂ ನಾವು ಬದುಕಿದ್ದೇವೆ, ಬಾ
ಈ ಮಿಶ್ರಿತಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ಸಳಮಳ ಕುದಿಸಿ, ಸೋಸಿ
ತುಪ್ಪ ಬಂದರೆ ಉಳಿಸು;
ಇಲ್ಲ, ತಪ್ಪು ದಂಡವ ಕೊಡಿಸು.
ವರುಷದ ವಸಂತಕ್ಕೆ ಹರುಷದಲಿ ಪಲ್ಲವಿಸಿ
ಭುಲ್ಲವಿಸಿ ನಿಂತಿವೆ ಹೊಂಗೆ, ಮಾವು, ಬೇವು.
ನಾವೇನು ಪಾಪ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ?
ಭೂತದ ಬೇರಿನಿಂದ ವರ್ತಮಾನದ ಟೊಂಗೆ ಟಿಸಿಲೊಡೆದು
ಭವಿಷ್ಯದ ಚಿಗುರು, ಹೂ, ಹಣ್ಣುಗಳ ನೀಡು ನಮಗೆ:
ನಾವು ಹಸಿದಿದ್ದೇವೆ.

ಅಂತೂ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿ, ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ
ವಿರಾಜಮಾನನಾಗಿರುವ ವಿಶ್ವಾವಸು-
ದಯವಿಟ್ಟು ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯ ವಹಿಸು
ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯ ಸಾಂಗಗೊಳಿಸು.
ಹಿಂದಿನ ಮಹಾಶಯರು ಇದೇ ಕುರ್ಚಿಯಲಿ ಕುಳಿತು
ಮಾಡಿದ ಕಮಾಯಿ, ನಡೆಸಿದ ಕಾರಭಾರ
ಎಲ್ಲವನು ವರದಿಯಲಿ ಸಾದರಗೊಳಿಸಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದೇವೆ.
ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪಟ್ಟಿ ತುಂಬ ಭಾರವಾಗಿದ್ದರೂ
ಕೊನೆಗೆ ಆಭಾರ ಮನ್ನಣೆಯುಂಟು;
ಕೆಲವರಿಗಾದರೂ ಅಲ್ಪೋಪಹಾರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯುಂಟು.
ನಿನಗೂ
ನಿನ್ನ ಪರಿವಾರಕ್ಕೂ
ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸುಸ್ವಾಗತ.

ದಾಸರ ದರ್ಶನ

'ಊರಿಗೆ ಬಂದರೆ ದಾಸಯ್ಯ| ನಮ್ಮ
ಕೇರಿಗೆ ಬಂದ್ಹೋಗೊ ದಾಸಯ್ಯ'

ಓ, ಅಂದ ಹಾಗೆ ಬಂದೇ ಬಿಟ್ಟಿರಾ! ಬನ್ನಿ.
ಎಷ್ಟು ವರುಷದ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ದರ್ಶನವಾಯ್ತು;
ನೋಡಿ, ನಮ್ಮ ಗಡಿಬಿಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರೇ ಮರೆತು ಹೋಯ್ತು.
'ಏಳಯ್ಯ ಬೆಳಗಾಯಿತು' ಎಂದು ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆಯೆ
ಬಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು; ಕನಸಿನಲಿ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಿ ಕುಣಿದಾಡಿದರು.
ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಅವರದೆ ನೆನಪಾಯ್ತು: ಇಬ್ಬರದು ತದ್ರೂಪ.
ನೋಡಿದಿರಾ: ನಿಮಗಾಗಿ ಏನೆಲ್ಲ ಸಿದ್ಧತೆ, ಸಂಭ್ರಮ, ಸಮಾರಂಭ
ನಿಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಗೆಯ ಕೇಳದೆಯೆ ಆಮಂತ್ರಣವ ಅಚ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ
ಆದರೂ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಬಂದಿರಿ, ತುಂಬ ಸಂತೋಷ.

'ಮಾನವ ಜನ್ಮ ದೊಡ್ಡದು, ಇದ ಹಾನಿ ಮಾಡಬೇಡಿ ಹುಚ್ಚಪ್ಪಗಳಿರಾ'

ಇಲ್ಲ; ನಾವು ಜಾಣರು:
ಸ್ವಂತ ಲಾಭವಿಲ್ಲದೆ ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಕೈ ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ.
ನೂರು ವರುಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ, ನಾನೂರು ವರುಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ
ಹಿಂದೆ ಹೂತಿಟ್ಟ ಧನ, ಕನಕ, ವಜ್ರ, ವೈಢೂರ್ಯಗಳ ಹೊರದೆಗೆದು
ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಿಟ್ಟು ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಹೀಗೆ
ಮತ್ತೆ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೆ ನೆಲದ ಮರೆಗಿಟ್ಟು
ಏಳು ಹೆಡೆ ಸರ್ಪಗಾವಲಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತೇವೆ.

'ನಗೆಯ ಬರುತಿದೆ, ಎನಗೆ ನಗೆಯು ಬರುತಿದೆ' ಎಂದಿರಾ?

ಇಷ್ಟಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ
ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಗೆ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತೆ ಹೇಳಿ -
ನೀವು ಕರುಣಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ ಸವಿದು
ಒಂದೆರಡು ಹನಿ ಒಳಗೆ ಇಳಿಸಿದ್ದೇವೆ.

'ಸವಿಯು ಸಕ್ಕರೆಯೊಳಗೊ, ಸಕ್ಕರೆಯು ಸವಿಯೊಳಗೊ?'

ಸುಳ್ಳಲ್ಲ; ಪೆಪ್ಪರಮಿಂಟು, ಚಾಕಲೇಟಗಿಂತ
ಇದರ ರುಚಿ ಬೇರೆ ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ.

'ರಾಮನಾಮ ಪಾಯಸಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣನಾಮ ಸಕ್ಕರೆ
ವಿಠಲನಾಮ ತುಪ್ಪವ ಬೆರೆಸಿ ಬಾಯಿ ಚಪ್ಪರಿಸಿರೋ'

ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಲ್ಲ ,- ಹೇಳಿದ್ದೆ ತಡ, ನಮ್ಮ ನಾಲೆಗಯಲ್ಲು ನೀರೂರಿ
ನಾವೂ ಬಾಯಿ ಚಪ್ಪರಿಸಿದೆವು: ರಾಮ, ಕೃಷ್ಣ, ವಿಠಲರನ್ನು
ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಿಗಿಟ್ಟು.
ಭೇದವಿಷ್ಟೆ, ಹರಿದಾಸರೆ ನಾವು ನರದಾಸರು.
ದಾಸ್ಯದ ನೊಗವ ಕಿತ್ತೊಗೆದರೂ, ಯಾರೋ ಮೂಗುದಾಣವ ಹಾಕಿ
ಜಗ್ಗಿದಂತೆ, ಮತ್ತಾರೊ ಬಾಲವ ಹಿಡಿದು ತಿರುವಿದಂತೆ
ನಮ್ಮ ಅನುಭವ ನಮಗೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ.

'ತಲ್ಲಣಿಸದಿರು ಕಂಡ್ಯ ತಾಳು ಮನವೇ'

ತಾಳಿಕೊಳ್ಳಲು ನಮಗೆ ಸಮಯವಿಲ್ಲ.

ನಿಮ್ಮದೊಂದೇ ದಾರಿ: ಏಕತಾರಿಯ ಹಾಗೆ
ನಾದ ಒಂದೇ, ನಡಾವಳಿಯು ಒಂದೇ.
ನಮ್ಮ ತಂಬೂರಿಯಲಿ ನೂರಾರು ತಂತಿಗಳು
ಒಂದು ಕಿವಿ ಹಿಂಡಿದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಬಾಯ್ ತೆರೆಯುವದು
ಒಂದೊಂದರದು ಕಿರಿಚು ತಿರಿಚು ಬೇರೆ.
ವಿವಿಧತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆಯ ಮಂತ್ರ ಒಂದೇ ಸವನೆ ಜಪಿಸಿದರೂ
ಜಗ್ಗಲಾರದು ಖೋಡಿ.

'ತಂಬೂರಿ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಕೀಸರು ಬಾಸರು ಬೇಸರು ಬಂದೈತಿ'
ಹೇಗೂ ಅನಾಯಾಸ ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದೀರಿ -
ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರೋ ಮಾಡಿ,
ಯಾವ ರಾಗ ಹಾಡುತ್ತೀರೋ ಹಾಡಿ;
ನಮ್ಮ ಕೈಗೂ ತಾಳ ಕೊಟ್ಟು ನೋಡಿ.
ಓಣಿಓಣಿಗಳಲ್ಲ, ದೇಶದೇಶವ ತಿರುಗಿ ಬಂದರೂ
ತುಂಬಿಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಗೋಪಾಳ ಬುಟ್ಟಿ:
ನಾಮದ ಬಲದ ಮೇಲೆಯೇ ತಿರುಗುತ್ತಿದೆ ನಮ್ಮ ಸೃಷ್ಟಿ.

'ಎಲ್ಲಾರು ಮಾಡುವದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ, ಗೇಣು ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ,
ತುತ್ತು ಹಿಟ್ಟಿಗಾಗಿ'

ಭಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ನೀವು ಬೇಡಿದ ರಾಗಿ
ನಾವಿನ್ನೂ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆದಿಲ್ಲ:
ಕುಳಿತಿದ್ದೇವೆ ರಾಗಾನುರಾಗಗಳ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಕಂಗಾಲರಾಗಿ.
ಕ್ಷಮಿಸಿ, ಮುಂದಿನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಂಥವರಾಗಿ.
ಯೋಗ್ಯರಾಗಿ, ಭೋಗ್ಯರಾಗಿ, ಭಾಗ್ಯವಂತರಾಗುವವರೆಗೂ
ದಾಸರೆ, ನೀವು ಪ್ರತಿದಿನವು ಬಂದು ಹಾಡಿ, ಹರಸಿ ಹೋಗಿ.

ಯುದ್ಧ

೧

ಪೂರ್ವ-ಪಶ್ಚಿಮಕೆರಡು ಹೋಳಾದ ಪಾಕ
ಎಲಾ! ಏನಿದೀ ಅವಿವೇಕ?
ಒಂದು ವ್ಯವಹಾರಕೂ ಇಲ್ಲ ಸಮತೂಕ.
ಪಾಕವೆ ಹಸಿ -ಬಿಸಿಯು, ಹಂಡ-ಬಂಡ?
ಹಾಕಿ ಮಾತಿನ ಲಾಗ ಕೋತಿ ಕುಣಿಸುತ್ತಿರುವೆ
ಕೃತಿಯು ಕಂಡದ್ದೆ ಇದೆ; ತೆರು ನೀನೆ ದಂಡ.
ಕೂಡಿ ಬಾಳಲಾರದ ನೀನೆ ಬೇರಾದೆ
ಕಿತ್ತೆಸೆದ ಹೊಳೆವ ಕನ್ನಡಿ ಹರಳು;
ಅತ್ತಿತ್ತ ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಚೂರು, ಚೂರಿ ಮಸೆದೆ.
ಇಡಿಯ ಮನೆತನ ಒಡೆದು
ನಡುವೆ ಗೋಡೆಗಳೆದ್ದು
ಕರಿನೆರಳು ಚಾಚುವುದ ಕಂಡ ತಂದೆ:
ಕೈ ಮುಗಿದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಮಾಡಿದರು
ಕಂಬನಿಯ ಹಣತೆಗಳ ಬೆಳಕ ನೀಡಿದರು:
'ಈಶ್ವರ ಅಲ್ಲಾ ತೇರೆ ನಾಮ್
ಸಬ್‌ಕೊ ಸನ್ಮತಿ ದೇ ಭಗವಾನ್'
ಊರುಗೋಲಿಗೆ ನೂರು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದಕೆ ನಡೆದು
ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಕಣ್ಣ ನೀರನೊರೆಸಿದರು;
ಸೋಜಿಗಕೆ ಸೋಜಿಗವೆನಿಸಿ ತಾವೆ ಬಲಿಯಾದರು.
ಆ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯಣ್ಣ
(ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕ ರನ್ನ)
ನಿನ್ನ ದ್ವೇಷವ ನಿನ್ನ ಪಾಲಿಗೇ ಬಿಟ್ಟು ಹರಸಿದರು

ಕಿರುಕುಳವನೆಲ್ಲ ತಡಕೊಂಡು ಸಂಬಾಳಿಸಿದರು.
ಕಾದ ಹೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಮನವನು ಹೇಗೊ ತಾಳಿಸಿದರು
ಕಥೆಯಲ್ಲವಿದು ತಮ್ಮ : ಒಡೆದ ಬಾಳಿನ ವ್ಯಥೆ
ಹಿಂದಿನಿತಿಹಾಸವನು ನೀನು ಮರೆತೆ.

೨

ಮನಬಲ್ಲಂತೆ ಅಡ್ಡಾತಿಡ್ಡ ಗಡಿ ಕೊರೆದು
ಅಡತೊಡಗಿದೆ ನೀನೆ ಹುಡುತುತು;
ಆಡಾಡ್ತ ಅಡವಿ ಬಿದ್ದೆ.
ನುಗ್ಗಿ ಬೇಲಿಯ ಬರುವ ಪೋಲಿದನಗಳ ಕಾಟ,
ತಿರುತಿರುಗಿ ತುಡುಗು ಮೇಯುವದೊಂದೆ ಪರಿಪಾಠ-
ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಹಿಡಿದು, ಮೈಹುಳೇ ಬಡಿದು, ಕಟ್ಟಿ
ಕೊಂಡವಾಡೆಗಟ್ಟುವ ಸರದಿ ಬಂತು.
ಹುಡುಗಾಟ ಹುಚ್ಚಾಟಗಳನೆಲ್ಲ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡದ್ದಾಯ್ತು;
'ಛೀ, ಹಚಾ' ಎಂಬ ಬರಿ ಬಾಯಿಮಾತಿಗೆ ನೀನು ಹಣಿಯದಾದೆ;
ಕಚ್ಚ ತೊಡಗಿದೆ ಹುಚ್ಚು ನಾಯಾಗಿ-
ಅದಕಾಗಿ
ನಿನಗೆ ಗುಂಡಿಕ್ಕದೆಯೆ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ

೩

ಯುದ್ಧ ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು?
ತಂತಮ್ಮ ಮನೆಯೊಳು ತಾವು ಚೆಂದಾಗಿ ಬಾಳಿದರೆ ಸಾಕು.
ಮನ ಮನದ ಮುಂದಾರವರಳಿ ಹಾಡಿನುಯ್ಯಾಲೆ ತೂಗಬೇಕು:
ಇದು ನಾವು ಕಂಡ ಕನಸು.
ನಿನ್ನದೋ ಬೇರೆಡೆಗೆ ಮನಸು.

ಹಿಟ್ಲರ್ ಮುಸೋಲಿನಿಯ ಬೂಟುಗಾಲಿನ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಿಡಿದು
ಜನಮನದ ಬುಗ್ಗೆಯನ್ನೊತ್ತಿ, ಹೂವು, ಮೊಗ್ಗೆಯ ತುಳಿದು
ಸರ್ವಾಧಿಕಾರದ ಪಟ್ಟವೇರಿ ಕುಳಿತೆ.
ಅವರಿವರ ಮದ್ದು - ಗುಂಡುಗಳ ಕಡ ತಂದು
ಅಬಡಾಜಬಡ ತಿಂದು ತೇಗಿದೆ.
ನಿನ್ನ ಕಾಲಮೇಲೆಯೆ ಕಲ್ಲು ಚೆಲ್ಲಿಕೊಂಡು
ನೀತಿನಿಯಮಗಳ ಗೆರೆ ದಾಟಿ ಹೂಂಕರಿಸಿದೆ.

ಎದ್ದ ಮೇಲಾಳಲ್ಲ ಸನ್ನದ್ಧ ಭಾರತ:
ಸೊಂಡಿಲದೊಳಗೆ ಸುತ್ತಿ ಎತ್ತೆತ್ತಿ ಒಗೆವ ಮದ್ದಾನೆ ತುಳಿತ.
ಲಾಸ್ಯಕ್ಕು ತಾಂಡವಕು ಶಿವನೆ ಅಧಿದೈವತ.
'ಸಾಧುಗೆ ಸಾಧು, ಮಾರ್ಧುರ್ಯಂಗೆ ಮಾಧುರ್ಯ
ಬಾಧಿಪ್ಪ ಕಲಿಗೆ ಕಲಿಯುಗ ವಿಪರೀತ'-
ಈ ರೀತಿ ನಾವು ಶಾಸನ ಬದ್ಧ.
ಬುದ್ಧಿಗಲಿಸುವದಕ್ಕೆ ಕೋಟಿ ಕೋಟಿಜನ ಸಿದ್ಧ.
ಹೇಳು: ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು ಯುದ್ಧ?
ನಿನ್ನ ಪಿತ್ತಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಯೋಧರೆ ತಕ್ಕ ಮದ್ದು.
ಹದ್ದು ಮೀರದಿರು, ಸಾಕು ಆ ಪೀತಾಂಬರದ ವಿಷಕನ್ನೆ - ಮುದ್ದು.
ಅಡು – ಅಡುತ ಆರುಸಲ ಹಳಸಿರುವ ಪಾಕ
ದೈವ ದುರ್ವಿಪಾಕ.
ದ್ವೇಷ - ಮಾತ್ಸರ್ಯಗಳನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸುಟ್ಟು ಈ ಸಮರಭೂಮಿಯಲಿ
ಯಾವ ಚಿಗುರೊಡೆಯುವದೊ : ಅದು ಯಾರ ಕೈಲಿ?
ನಮ್ಮ ಕೈಯೊಳಗುಂಟು ಪಾಂಚಜನ್ಯವು – ಮುರಲಿ.

ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಡಿದ ಯೋಧರು

ನುಗ್ಗಿದರು ಮುಂದೆ: ಬಾನ ಮಿಂಚಿಗೆ ಕಡೆದ ಸಿಡಿ-
ಲಾಗಿ, ಗುರಿಯಿಟ್ಟ ಗುಂಡು ವೈರಿಯೆದೆ ನೆಟ್ಟಗೆ
ತಾಗಿ, ಭಾರತದ ದಶದಿಕ್ಕು ಒಂದೆ ನಿಟ್ಟಿಗೆ
ಬಾಗಿ; ಅಟ್ಟಿದರು, ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದರು ನಾಡಗುಡಿ
ನಡು ನೆತ್ತಿಯಲಿ ಮುಡಿದು: ಹುಟ್ಟಿದುದು ಸಾರ್ಥಕ -
ವೆನಿಸಿ, ಬಿಡುಗಡೆಯ ಬಾಗಿಲಕೆ ಹಿಂದು, ಮುಸ್ಲಿಂ,
ಕ್ರೈಸ್ತ, ಪಾರ್ಸಿ ತೋರಣವಾಗಿ. ನೆತ್ತರಿನ ತಳಿ,
ಪ್ರಾಣದೂದಿನ ಕಡ್ಡಿ ಪರಿಮಳದ ಸ್ಮಾರಕ.
ಗುಂಡಿಯೊತ್ತಿದರೆ ಬಲ್ಬು ಇದ್ದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಬೆಳಕು
ಝಗ್ಗೆನುವಂತೆ ನಾಡಿನುದ್ದಗಲಕ್ಕು ಅವರ
ನೆನಪು; ಕಲ್ಲು, ಕಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಿಡಿ. ಮಡಿದವರ
ಮೇಲೆ ನಕ್ಷತ್ರ ಮಾಲೆ; ಬಾನ ಮೌನದ ಮಿಡುಕು.
ಹುಟ್ಟು - ಸಾವಿನ ನಡುವೆ ಕವನ ಕಟ್ಟಿದೆ ಬದುಕು,-
ಇರಲಿ ಹೆಗಲಿನ ಮೇಲೆ ಅವರಿಟ್ಟ ಬಂದೂಕು.

ರಸಿಕರಂಗ

ಜೀವನದ ಯಾತ್ರೆಯಲಿ ಕಣ್ಣೀರ ತೀರ್ಥವ
ಕುಡಿದು, ನೋವುಗಳ ತಗ್ಗಿನಲಿ ನುಗ್ಗುನುರಿಯಾಗಿ
ಮುಗ್ಗರಿಸದೆಯೆ ಮುಂದಕಡಿಯಿಟ್ಟು, ಮುಡಿ ಬಾಗಿ
ಹಿಗ್ಗು -ದಿಣ್ಣೆಯನೇರಿ ನಿಂತ ರಸಿಕ!ಭೈರವ
ರೂಪದೆದುರು ಸೌಮ್ಯ ನಂದಾದೀಪ. ಮಲ್ಲಿಗೆ
ಬಕುಲ, ಸಂಪಿಗೆಯ ತಂಪನು ಜೀವಕೋಲಯಿಸಿ
ಸಖ್ಯದ ಕಂಪನುಂಡು, ತಂಬೂರಿ ನಾದದಲಿ
ತುಂಬಿ ಕರುಣೆಯ, ಪಡೆದೆ ರಸಸರಸ್ವತಿ ಹರಕೆ.
ನಾಡಗಡಿಯಲಿ ಒಲವು -ಗುಡಿ ಕಟ್ಟಿ, ಚೆಲುವಿಗೆದೆ
ತೆರೆದು, ಸಜ್ಜನಿಕೆಯಲಿ ಹಾಲು ಜೇನನು ಕರೆದು
ಹಲವು ಪಣತಿಗೆ ಎಣ್ಣೆಯೆರೆದು, ಮಕ್ಕನು ತೆಗೆದು
ದೀಪಾವಳಿಯಗೈದೆ; ಮುಳ್ಳಿನಲು ಮುಗುಳೊಡೆದೆ.
ನಂದನದ ಮಂದಾರ ಒಂದಾರ ಕೊಳ್ಳೋಣ-
ಲೋಕದೀ ಹೂವದಕೆ ಬಾಸಿಂಗ, ಬಾಗಿನ.

ವಿನೂತನ ಕವಿಯ ಕೈಫಿಯತ್ತು

'ಏನೊ ಚಂದ್ರ ಪೆಂಗೆ
ನಾಚ್ಕೆ ಇಲ್ವೆ ನಿಂಗೆ!'
ಹೀಗೆ ಸಿಕ್ಕಾಬಟ್ಟೆ ಬೆಳುದಿಂಗಳನು ಚೆಲ್ಲಿ
ಹಾಳು ಮಾಡಿ, ಹತ್ತೀಬಿತ್ತುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ.
ಅದನೆಲ್ಲ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಭಟ್ಟೀ ಇಳಿಸಿ, ಗೊಟ್ಟಾ ಹಾಕು!
ಅಜೀರ್ಣವಾಗಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಝೂಡಿಸಿದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ
ನಾವು ಕುಡಿಯಲು ತಯಾರು.
ನಿನ್ನ ಬೆಳಕೇನೊ ತಂಪಾಗಿ, ಸೊಂಪಾಗಿ ಹಿತವಾಗಿರಬಹುದು
(ಹಾಗೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಮುಗ್ಧರು)
ಆದರೆ, ಮಟಮಟ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸೂರ್ಯನಂತೆ
ನಮ್ಮ ಕಣ್ ಕುಕ್ಕಿಸಿಲ್ಲ;
ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ತಲೆಯನಾಸ್ಫೋಟಿಸಿಲ್ಲ;
ಮೇಲಾಗಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೇ ಇಲ್ಲ.
(ಇದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು ಒಂದು ಪಕ್ಷ)
ಬೆಳೆಬೆಳೆದು ತಳ ವಿತಳ ಪಾತಾಳವನ್ನು ಕಲಕಿ ಕಾಲಾಡಿಸಿಲ್ಲ.
ನೋಡಿಲ್ಲಿ; ಎಷ್ಟು ಬೆಳೆಸಿದ್ದೇವೆ-
ನಮ್ಮ ತಲೆ.
(ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಲೆ.)
ಭಾವಕೋಶದ ಮಾತೇಕೆ?
ಅದಕೆ ಟಾಚಣಿ ಚುಚ್ಚಿ ಚುಚ್ಚಿ ಪಿನ್‌ಕುಶನ್ ಮಾಡಿ
ಎದೆಯ ಮೇಜಿನ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ
ಇಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ.
ನಿನ್ನ ಸುತ್ತಲೂ ಒಂದೇ ನಮೂನೆಯ, ಅದೇ
ಮಿಣಮಿಣಕು ಚಿಕ್ಕೆಗಳ ಥಕ್ಕಥೈ;

ವಿವಿಧ ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಬಾವುಟವನೆತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದೆ
ರಂಗುರಂಗಿನ ನಮ್ಮ ಬುಶ್‌ಕೋಟು ತೊಟ್ಟ ಮೈ.
ನೀ ತಯಾರಿಸಿದ್ದು ಸ್ಪೆಶಲ್ ಮಸಾಲೆ ದೋಸೆಯಲ್ಲ.
(ನಮ್ಮ ದೋಸೆಗೆ ಮಾತ್ರ ತೂತಿಲ್ಲ;
ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಗಾದೆ ಮಾತಿಗೆ ನಾವು ಬೆಲೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.)
ಅಥವಾ ಗಮಗಮಿಸುವ ಆಮ್ಲೆಟ್ ಅಲ್ಲ-
ಬರಿಯ ಕೆನೆಮೊಸರಿನ ಬಿಳಿಜೋಳದ ರೊಟ್ಟಿ.
(ಅದನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಹಳ್ಳಿಯ ಮುಕ್ಕರೇ ಗಟ್ಟಿ.
ಹೊಸ ರುಚಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡ ನಮಗೆ ಅದೆಲ್ಲ ಲೊಳಲೊಟ್ಟಿ.)
ಅಯ್ಯ, ಚಂದ್ರಾಮ ಚೆಲುವ
ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಮೈ ತುಂಬಿಕೊಂಡು, ದುಂಡಾಗಿ
ಗಲ್ಲ ಉಬ್ಬಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರೂ ನಾವು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ.
(ನಮಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು)
ಕದ ಹಾಕಿ, ಕಿಡಕಿ ಮುಚ್ಚಿ, ನಾವೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ ಚಿಂತೆಗಳ
ಕಂತೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಹಾಯಾಗಿ ಮಲಗುತ್ತೇವೆ.
ಬೇಕಾದರೆ ನೂರು ಕ್ಯಾಂಡಲ್ ಬಲ್ಬು ಹಾಕಿ
ಗುಂಡಿಯೊತ್ತುತ್ತೇವೆ:
ಬಂದು ಬಡಿಯುವ ನೂರು ಪತಂಗಗಳ ಬಾಲ್ ಡಾನ್ಸು
ನೋಡಿ ಛಾನ್ಸು ಹೊಡೆಯುತ್ತೇವೆ.
ಕಾಜಿನ ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲಿಣಿಕಿ ಮುಗುಳುನಕ್ಕರೆ ನೀನು
ಕರಿ ಪರದೆಯೆಳೆದು ಕೈ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.
ಆಕಾಶ ನೌಕೆಯ ಕಳಿಸಿ
ನಿನ್ನ ಷೋಡಶ ಕಲೆಗಳ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ ತೆಗೆದು
ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಿ
ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮುಖಪುಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತೇವೆ.
ಆಗಲಾದರು ನಿನ್ನ ಬಣ್ಣ ಹೊರಬೀಳುವದು

ಯುಗಯುಗಗಳಿಂದ ತಂಗುಳಾಗಿದೆ ನಿನ್ನ ಬೆಳುದಿಂಗಳು.
ಅವರಿವರು ಯಾತ ಹೊಡೆದು ತೋಟವ ಮಾಡಿ
ಹಣ್ಣು - ಹಂಪಲು ಹೂವು ಬೆಳೆದು ಕೊಟ್ಟಿರಬಹುದು.
ನಮ್ಮಂತೆ ಬದುಕಿನ ಬಾವಿಯಾಳಕ್ಕಿಳಿದು
ಜೊಂಡು ಪಾಚಿಯ ಕಂಡು ಉಂಡವರೆಷ್ಟು ಮಂದಿ?
ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ತೇಲುತ್ತಿರುವ ನೀನು
ನಮ್ಮ ಬಾವಿದಂಡೆಗೆ ಹಣಿಕಿ ಹಾಕಬೇಡ:
ಅನುಭವಕೆ ತೆಕ್ಕೆ ಬಡಿದು, ಗುದುಮುರಿಗೆ ಹಾಕಿ, ಕಚ್ಚಾಡಿ
ಕೆಸರು ರಾಡಿಯ ಹಿಡಿಸಿ, ತಳಕಿಳಿದು
ಮೇಲೆ ಗುಳ್ಳೆಗಳ ಬಿಡವದಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಬಾ.
ನಮಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲವೋ ಆ ದೂರಲೋಕದ ಅತೀಂದ್ರಿಯ ದೃಶ್ಯ-
ನಮಗೆ ಹಿತ: ಇಲ್ಲೆ ಈ ಬಾವಿಯ ತಲಸ್ಪರ್ಶ.

ಹೋಗು, ನಮ್ಮಂತೆ ಸದಾ ಅಸ್ವಸ್ಥನಾಗು
ಬೇನೆಯಿರದಿದ್ದರೂ ನರಳು:
(ಅದೇ ವಾಸ್ತವದ ಬಾಳು.)
ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಕತ್ತಲಲಿ ಮುಳುಗು ತಲೆಕೆಳಗು.

ನಮ್ಮ ಕುದುರೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಪಟ್ಟಿಯ ಬಿಗಿದು
ಹುಲ್ಲುಗಾವಲದ ಹಸುರು ಕನಸುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹುಗಿದು
ನೋಡು: ಹೇಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದೇವೆ: ಅಸ್ಪತ್ರೆಗೆ.
ಗ್ರಹಣ ಹಿಡಿದರೆ ಅದರಲ್ಲೆ ಒದ್ದಾಡುವದೆ ಒಳಿತು;
(ಇದು ನಮ್ಮ ಅನುಭವದ ಮಾತು.)
ಹೊರಬಂದು ಬೆಳುದಿಂಗಳನು ಚೆಲ್ಲುವ ಗೋಜಿಗೆ ಮರ್ರ್ಯೋ
ಹೋಗಬೇಡ
ಚಂದಪ್ಪ, ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಚೆಲುವಿನ ಹೆಸರು ಎತ್ತಬೇಡ.

ಸುಗ್ಗಿ

ತೆಕ್ಕೆಯೊಳು ತಕ್ಕೈಸಿ, ತೆನೆತೆನೆ ಹಿಡಿದು ಹಿಗ್ಗಿ
ನೆಟ್ಟಗೆ ಮೇಟಿಸುತ್ತ ಹಂತಿಯ ಕಟ್ಟಿ, ಹಾಡಿ
ಬೆಳುದಿಂಗಳಿಗೆ, ತಿಕ್ಕಿಮುಕ್ಕಿ ಥಂಡಿಗೆ ತೀಡಿ,
ಪ್ರಾಣವಾಯುವಿನಲ್ಲಿ ತೂರಿ, ನೆತ್ತರು ನುಗ್ಗಿ
ಬಾಂದು- ಬದುವನು ಮೀರಿ, ಹೊಕ್ಕು ಹೊರಬಂದು ಒಕ್ಕಿ
ಖಂಡುಗ ರಾಶಿ, ಕೊಲ್ಲಾರಿ ಬಂಡಿಯಲಿ ಹೂಡಿ
ಮೂಡಲ ಹೋರಿ, ಕತ್ತಲೆಗೆ ಪಂಜು ಹಿಡಿದಾಡಿ
ಕಹಳೆಯನೆತ್ತಿ ಊದಿ, ಬಾನ ಮುಟ್ಟಿತು ಸುಗ್ಗಿ.
ಕರಣಂಗಳ ಕಣ ಬಣ ಬಣ, ಹೊಲವೆಲ್ಲ ಹಕ್ಕಲು.
ಹಕ್ಕಿ-ಪಕ್ಕಿ ಗೂಡಿಗೆ ಸೇರಿ ಬರಿಗಾಳಿ ಬಯಲು.
ಚಿಕ್ಕೆಗಳ ಸೊಕ್ಕಿಳಿದು ಶೂನ್ಯವಾಯಿತು ಮುಗಿಲು.
ಮೂಲೆಯಲಿ ಮಲಗಿತು ಕುನ್ನಿ: ಹಗೆ ತುಂಬ ಕಾಳು.
ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಳೆಬಂದು ಬೆಳೆ ಕಂಗೊಳಿಸೆ
ಅಂಗಾಂಗದಲ್ಲಿ ಸುಗ್ಗಿ : ಋತು ಕೊಟ್ಟ ಭಾಷೆ.

ಎಪ್ಪತ್ತರ ಬೇಂದ್ರೆ

ಕಣ್ಣು ಮಿಂಚಿಸಿ, ನೂರು ಹಂಚಿಕೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯ
ತುಂಬಿ -ತಲೆಯಾಡಿಸುತ, ಯಾವುದೋ ಒಳದನಿಗೆ
ನಾದ ಕೂಡಿಸಿ, ನೆಲಕೆ ನೀರು ಬರಿಸುವ ಹಾಗೆ
ಬೀಸುಗಾಳಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಬಂದರದೊ ಬೇಂದ್ರೆ! ಕೈಯ
ಮಾಟಕ್ಕೆ ಮಾತು ಮಾಂತ್ರಿಕನಾಟ: ಅರಗಳಿಗೆ -
ಹೊರ - ಒಳಗೆ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುವ ಬೆಡಗು. ಕಡಲ ಗುಟು-
ಕರಿಸಿ, ಚಿಕ್ಕೆಗಳ ಮುಕ್ಕಳಿಸುವರು; ತಟ್ಟನೆ ಒಗಟು
ಒಡೆಯುವ ಒಡಪು. ನುಡಿ: ಕುಡಿಮಿಂಚು ಬಾನ ಗುಡಿಗೆ.
ಇಪ್ಪತ್ತೊ? ಎಪ್ಪತ್ತೋ? ಮುಪ್ಪತ್ತು ಮುಂದೆ ನಡೆ;
ಅಂಬಿಕಾತನಯನಿಗೆ ದತ್ತುಕೊಟ್ಟಂದು ಇವ-
ರೊಪ್ಪತ್ತು. ಜಗದಂಬೆ - ಹಡಲಿಗೆ ಹೊತ್ತು ಕುಣಿವ-
ಗೆಲ್ಲಿ ಪುರಸತ್ತು? ಹಣ್ಣಾದ ಕೇದಿಗೆಯ ಹೊಡೆ:
ಚೂಪಾದ ಗರಿ: ಹುಷಾರಿ; ಕಂಪಿಗೆಲ್ಲಿಯ ಕೊರತೆ:
ನಡೆದದ್ದೆ ಸಾಧನಕೇರಿ, ನುಡಿದದ್ದೆ ಕವಿತೆ.

ಲಾಲಬಹಾದ್ದೂರ ಶಾಸ್ತ್ರಿ

ನಮ್ಮ ಮಧ್ಯೆ ಇವನಿದ್ದನೆಂದರೆ ನಂಬುವೆಯ
ಇಷ್ಟು ಸಾದಾ ಸೀದಾ ಮನುಷ್ಯ? ಬಡತನದ
ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಹೊತ್ತು ಮೆರೆಸಿದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯ.

ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಸ್ತಿ ಸಂಪಾದಿಸದ
ಮನೆಯಿರದ ಪ್ರಧಾನಿ: ಇವನೆಂಥ ಭಾರತೀಯ?!
ಬಂದದ್ದು ಹಂಜಿಯ ಮಾಡಿ ರಾಟಿ ತಿರುಗಿಸಿದ.

ಗದ್ದುಗೆಯನೇರಿದರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳದ ಕಿರಿಯ
ಬಾಜಾ ಬಜಂತ್ರಿಯ ನಿಲಿಸಿ ಸಹಜ ತಂತಿಯ ಮಿಡಿದ.
ಎಲ್ಲರಿಗು ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಒಳದನಿ ಮರೆಯ.

ಮಹಾಪೂರವ ಧೀರ ತೆಪ್ಪದಲಿ ದಾಟಿಸಿದ;
ಮಾಯಿಸಿದ ಮೈ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಬಿದ್ದವರ ಗಾಯ.
ಯಾರಿಗೂ ಸಿಗದ ಬಿಳಿ ಪಾರಿವಾಳಾವ ಹಿಡಿದ.

ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲಿಂತು ಕೊರೆದು ಮಿಂಚಿನ ಗೆರೆಯ
ಮರೆಯಾದ: ದಡಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿದ ಹೊತ್ತ ಹೊರೆಯ.

ಕಲಾಕೃತಿ

ದುಂಡು ಮಂಡಿಸಿದ ಪಕಳೆಯ ಹೃದಯ ಮೃತ್ಪಿಂಡ
ಚಿತ್ತ ಚಿತ್ರಾಕಾರ ಪತ್ರಪುಷ್ಪವಖಂಡ.
ಕೆಂಪು ಹಳದಿಯ ಒಳಗೆ ಬಾನ ನೀಲಿಯ ನುಣುಪು:
ಒಲವಿನೊನಪು, ಜನ್ಮಾಂತರದ ನೆನಪು: ಅಲರಿಪು
ಕುಣಿತ, ಘುಮ್ಮೆಂದು ಜುಮ್ಮೆಂದು ನೆತ್ತರು ತಿದಿಯ
ತುತ್ತೂರಿ. ಹತ್ತು-ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಕತ್ತುರಿಯ
ತೆನೆ ಮುಡಿದು ಮುತ್ತುವದು:ಲೀಲೆಗೆ ಸತ್ತು ಬದುಕಿ
ಕೊಟ್ಟು ತೀರುವುದೆಲ್ಲ ಹಿಂದು-ಮುಂದಿನ ಬಾಕಿ.

ವಕ್ರರೇಖೆಯ ಸೊಬಗಿನಾಕೃತಿಯ ಮಧ್ಯದಲಿ
ಹೊಕ್ಕುಳಬಿಂದು. ಸಮದ್ವಿಭುಜ ತ್ರಿಕೋಣದಲಿ
ಶಿರಃಕೋಣವ ದ್ವಿಭಾಗಿಸಿ ಹೊರಟರೆ ಲಂಬ-
ತಳರೇಖೆ ಮುಟ್ಟೆ ಕಾಟ್ಕೋನ : ದೀಪದ ಕಂಬ.
ಪ್ರಕೃತಿಯಾಕೃತಿಯೊಳಗೆ ವಕ್ರ - ಸರಳತೆ ಜೋಡಿ:
ಒಂದರೊಳಗೊಂದಾಡಿ ಮೂಡುವ ಕಲಾಕೃತಿ.

ಮಣ್ಣಿನ ವಾಸನೆ

ಸಂಜೆ ಉದುರಿದ ಮಳೆಗೆ
ಮಣ್ಣವಾಸನೆ ಬೇರೆ.
ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಕಂಟ-ಮೈಗಂಟಿರುವ ಮೊಗ್ಗೆ
ಪರಿಮಳದ ಗೆಜ್ಜೆ.
ಬೇಲಿಮಗ್ಗುಲಿಗೆ ಛತ್ತರಿ ಹಿಡಿದ ಪಪ್ಪಾಯಿ
ಬಣ್ಣದುಂಬಿದ ಹಣ್ಣು-
ಹಸುರಿನಲಿ ಕೆಂಪು ಮೀಟುವ ಕೊಂಬು.

ಇರುಳೆಲ್ಲ ಸೆಖೆ:
ಗಾಳಿಯಿರದಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಾಡುತಿರುವ ನಾಕೆ;
ನಿದ್ದೆ -ಬಂದರು ದೂರ.
ಕಣ್ಣು ಮಿಟುಕಿಸಿವೆ ಚಿಕ್ಕೆ.

ಬೆಳಗಿನಲಿ ಮಂಜು
ಕಣ್ಣೆ ರೆಪ್ಪೆಯ ಭಾರ.
ಗಿಡಗಿಡದಲ್ಲಿ ಒಡಮುರಿವ ಚಿಗುರು
ಬುಡದಲ್ಲಿ ಡಿಕ್ಕೀ ಹೊಡೆವ ಟಗರು.
ತೆರೆದ ಕಿಟಕಿಯ ಅಡ್ಡ ಪಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ
ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು
ಚಿಂವ್ ಚಿಂವ್ ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಗುಬ್ಬಿ.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ
ಕೆಟ್ಟ ಬಿಸಿಲು.
ಭೂಮಿ ಕಾ... ದಿ...ದೆ.

ಅರಗಬ್ಬಾಗದೇ ಮಳೆ ಹೊಡೆದು
ನೀರು ಹೊರಳಾಡಿದರೆ
ಮಣ್ಣಾ ವಾಸನೆಯೆಲ್ಲ ಹರಿದು, ಹಿಂಗಿ
ಕಣ್ತುಂಬ ನಿದ್ದೆ ಬರದೆ?

ಬೆಡಗು

ಗಾಡಿಗೊಂಡೆರಡು ನುಣುಪುಗಂಬದ ಮೇಲೆ
ಮಾಟಾದ ಗುಡಿಯ ಕಂಡೆ.
ಒಂದೆ ಗುಡಿಯಲಿ ಜೋಡು ಹೊಂಗಳಸ ಕಂಡೆ-
ಕಡೆದದ್ದು ಏಕ ಬಂಡೆ.
ಮೇಲೆರಡು ನೀಲಮಣಿ ಬೆಳಕಿಂಡಿ
ಕೆಳಗೆ ಪಂಚಾಮೃತದ ಗಿಂಡಿ.
ಚೆಂಬವಳದ ನಡುವೆ ಮುತ್ತು ಕೆತ್ತಿ
ಒಳಗೆಲ್ಲ ರತ್ನಭಿತ್ತಿ.
ಕಳಸದ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ
ಜೋಲಿ ಹಿಡಿದವರ - ಹೊಡೆದವರ ಕಂಡೆ.

ಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಬೆರಗಾಗಿ
ಬಾಗಿ
ಮಹಾದ್ವಾರವ ದಾಟಿ
ಗಂಟೆ ಜಾಗಟೆ ಬಡಿದು, ಬಾರಿಸಿ ನಗಾರಿ
ಝುಗ್ಗನೆ
ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಹಣತೆ ಹೊತ್ತುವುದು ಕಂಡೆ.
ಸಮರ್ಪಣದ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಹಾಕಿ
ಕಪ್ಪುರ ಉರಿಸಿ, ಕಾಯೊಡೆದು
ಹಾಲು ಚೆಲ್ಲನೆ ಸಿಡಿದು
ಎರಡು ಹೋಳಾದದ್ದು ಕಂಡೆ.
ಗುಡಿಯು ಉರುಳಿತ್ತು
ಶಿಲ್ಪ ಕರಗಿತ್ತು
ಮೂಲ ಉದ್ಭವ ಮೂರ್ತಿ
ಇದ್ದಲ್ಲೆ ಇತ್ತು-
ಮುಗುಳು ನಗುತಿತ್ತು.

ತೀ.ನಂ. ಶ್ರೀ.ಯವರ ಪಯಣ

ಮೈಸೂರು - ಧಾರವಾಡ ಉತ್ತರೋತ್ತರಕೆ
ಸಂದಿತು ಹರಕೆ. ದಿಲ್ಲಿಯನು ದಾಟಿ ಕಲಕತ್ತೆ:
ಕನ್ನಡದ ಕಲಶ ತುಳುಕಿತ್ತೆ? ಕೈಯ ಹೊತ್ತಗೆ
ಜಾರಿ, ಸರಸತಿಯ ವಜ್ರದ ಓಲೆ ಕಳಚಿತ್ತೆ?

ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದೆಳನೀರು, ಬಾಗಿರುವ ಗೊನೆವಾಳೆ,
ವಸಂತದ ಚಂದನ ಗಂಧ, ಒಲುಮೆ ಹೂಮಾಲೆ,
ಸ್ನೇಹದೂದುಬತ್ತಿಯ ನವುರು, ನರುದಂಬುಲದ
ರುಚಿ-ಶುಚಿಗೊಳಿಸಿ, ನಸುನಗೆಯ ರೇಶಿಮೆ ವಸ್ತ್ರ
ಹೊದಿಸಿ, ನುಡಿಯ ಕನ್ನಡಿ ನೋಡಿ, ತಿದ್ದಿ ತೀಡಿ,
ಜನಪದದ ಭಾವ-ಬುದ್ಧಿಯ ಬೃಹತ್ ಕೋಶದಲಿ
ಪ್ರೀತಿ ಪಾಥೇಯವನು ಕೈಕೊಂಡು ಬಲುದಿನದ
ಪಯಣಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಬಿಟ್ಟರು: ನಮ್ಮ ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀ.

ಇಂದಿಲ್ಲ ನಾಳೆ ಬಂದು, 'ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬಂತು ಕೆಲಸ?'
ಎಂದಾರು; ಈ ಗುಡಿಗೆ ಯಾರಿಡಬೇಕು ಕಳಸ?

ಉತ್ಸವ

೧

ಶತಮಾನಗಳ ಬಾಳ ಗೋಪುರದ ಹೊಂಗಳಸ
ಕನ್ನಡ ಶಕ್ತಿ: ಗರ್ಭಗುಡಿ ತುಂಬ ಬೆಳಕು;
ಪ್ರಾಣಪಣತಿಯನೊಡ್ಡಿ ಜ್ಯೋತಿ ಮುಟ್ಟಿಸಿಕೊಳದೆ
ಹೊರಟೆವೇ ಎತ್ತ ಕಡೆ? ಎಲ್ಲಿ ನಸುಕು?

ಮತ್ಸರದಿ ಮುಳುಗಿ ಮೇಲೆದ್ದ ಉತ್ಸವಪ್ರಿಯರು:
ಹಿಡಿದು ಮುಖಕೆ ತಾತ್ಸಾರದ ಪತಾಕೆ
ಒಡಕಿನುದ್ಘೋಷದಲಿ ಮತಮತದ ಮದ್ದು ಕಿಡಿ
ಸಿಡಿದು ನುಗ್ಗಿದೆ ನಮ್ಮ -ನಿಮ್ಮ ಮೆರವಣಿಗೆ.

ದಾರಿ ಬಿಡಿ: ತೂಗಾಡಿ ತೇರು ಯಾವ ದಾರಿಯಲಿ
ಬರುವುದೋ; ತೂರುವ ಹಣ್ಣು-ಕಾಯಿ
ಯಾರ ಮೂಗಿಗೆ, ತಲೆಗೆ ತಾಗುವದೊ; ಮಿಣಿಹಿಡಿದ
ಬಂಟರ ಸೊಂಟ ಬಾಗದು ; ಓ ತಾಯಿ-

ಎಳೆಯುತಿದ್ದಾರೆ ಹತ್ತೂ ಕಡೆಗೆ; ಹೂ ಮಾಲೆ
ಹಾಕಿ ಜಗ್ಗುವರು, ನೂಕಿ ನುಗ್ಗುವರು:
ತಾಳವಿಲ್ಲದ ಭಜನೆ, ಮೇಳವಿಲ್ಲದ ಕುಣಿತ
ಜಯಕಾರದಲಿ ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನ ಹೆಸರು.

ಹೊರಟದ್ದೆ ಅಪರಾತ್ರಿ, ಪಾದಗಟ್ಟೆಯ ಮುಟ್ಟಿ
ಮಜಲು ಮರಳುವದೆಂದು? ಹಗಲು ಮುಟ್ಟಿ
ನೋಡಿಕೊಂಡಿರ? ಹತ್ತು ವರುಷದ ಮಣ್ಣು ಹೊತ್ತು
ಸಾರ್ಥಕವಾಯ್ತು ; ಆಯ್ಕೆ ತಳಹದಿ ಗಟ್ಟಿ?

೨

ಒಂದಾಗಿ ಒಲೆ ಹೂಡಿದರೂ ಎರಡು ಹೋಳಾಗಿ
ಬೇಳೆ ಬೇಯಿಸಿಕೊಂಬು ಚಪಲ; ಒಳಗೆ
ಹೊಗೆ ಹಾಕಿ ಧೂಪವೆಂಬರು; ಗಂಡಭೇರುಂಡ
ಹೆಸರಿಗೆ: ಮನೆವಾರ್ತೆ ಹಂಡಬಂಡ.

ಗಂಡಹೆಂಡಿರ ಜಗಳದಲ್ಲಿಯು ಕೂಸು ಗಾಸಿ-
ಗೊಳ್ಳದೆಯೆ ಬೆಳೆದು ನಿಂತದ್ದೆ ಹೆಚ್ಚು;
ಅಜ್ಜಮುತ್ತಜ್ಜರಾಶೀರ್ವಾದ, ಸ್ವಂತ ಬಲ,
ನೆಲದ ಗುಣದೆರಕದಲಿ ಮೂಡಿದಚ್ಚು.

ಇನ್ನು ಭಯವಿಲ್ಲ ಬಿಡಿ, ಹೊರಡಿ: ಕಾವೇರಿಯಲಿ
ತಲೆದೊಳೆದು, ತುಂಗಭದ್ರೆಯಲಿ ಮುಳುಗಿ
ಸಂಗಮದಿ ಮಿಂದು, ಶರಾವತಿ - ಆರತಿ ಹಿಡಿದು
ತಪ್ಪನೊಪ್ಪಿ, ಭುವನೇಶ್ವರಿಗೆ ಬಾಗಿ.

೩

ನಾಡಿನೆದೆ ಗೂಡಿನಲಿ ನಮ್ಮ ನುಡಿ-ಹಾಡಿನಲಿ
ಬಂಗಾರದ ಮೊಟ್ಟೆ: ಕಾವು ಕೂರದೆ
ಒಡೆಯಬಹುದೆ? ಪಿಳಿಪಿಳಿ ಕಣ್ಣು ಬಿಡುತಿವೆ ಕೆಲವು
ರೆಕ್ಕೆ ಬಲಿವುದೆ ತಕ್ಕ ಉಣಿಸನಿಡದೆ?

ಆಹ! ಈ ನೆಲದ ಜಲದ ಕಾಡುಮೇಡಿನ ಬಣ್ಣ
ಅದರ ಗರಿ; ಬಿರುಸೆಲ್ಲನಗಿವ ಚುಂಚು.
ಭೂತ-ಭವಿಷತ್ತುಗಳ ತೂಕ ಹಿಡಿಯುವ ಪುಕ್ಕ
ಇಂದನೆದುರಿಸಬಲ್ಲ ಕಣ್ಣ ಮಿಂಚು.

ಹೊಮ್ಮಿ ಬೆಳೆದಿರುವೆಲ್ಲ ವೃಕ್ಷಗಳ ಹಣ್ಣರಸ
ಹೀರಿ ಹದಗೊಂಡ ಕೊರಳು; ಹೊಸ ಚಿಗುರ
ಟೊಂಗೆಯಲಿ ತಂಗಿದ ಬೆರಳು; ಭೂಮಿಯಾಕಾಶ
ಮೋಡ-ಮಳೆ-ಮಿಂಚುಗಳ ಆರಭಾರ.

ಅದರ ಹಾಡಿಗೆ ನಮ್ಮ ಜೀವ ತೇಂಕಾಡುವದು
ನಾಡ ದಶದಿಕ್ಕುಗಳ ದನಿಯ ಪಡೆದು-
ಆ ಮೂಹೂರ್ತಕೆ ಕಾದು, ನರನಾಡಿಗಳು ತುಡಿದು
ನಿಲ್ಲಿಸಬಲ್ಲೆವೆ ಅಂಥ ಶಿಲ್ಪ ಕಡೆದು?

ದಾಸೋಹ ದೀಪ

ಚುಮುಚುಮು ನಸುಕು: ಮೈತುಂಬ ಚೆಂಗಾವಿ ಹೊದೆದು
ಬಾನ ಬಟ್ಟೆಯಲಿ ಹರದಾರಿ ಹೆಜ್ಜೆಯನಿಟ್ಟು
ನೆಲೆದೆದೆಯ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯೆ: ಬೆಳ್ಳಂಬೆಳಕು.
ಜೋಳಿಗೆ ತುಂಬ ಶಿವಯೋಗಿಧ್ಯಾನ ಹೋಳಿಗೆ:
ಕಂಡವರಿಗೆಲ್ಲ ನಿಚ್ಚಪ್ರಸಾದ. ಕಾಯಕದಿ
ಸೇವೆ-ಸೆರಗೊಡ್ಡಿ ಹಾಡಿದರು ಮಂಗಲಗೀತ.
ಮನದ ಅಂಗಳದಂಗುಲಂಗುಲದಿ ದಾಸೋಹ-
ದೀಪ ಹೊತ್ತಿಸಿ, ಪುರಾತನರ ನೂತನ ಹಾದಿ
ಕಂಡವರು. ಅಂತರಂಗದಿ ಕಡೆದ ಆನಂದ-
ಸಾಗರದಿ ಸಾವಿರ ಹೃದಯ -ದೋಣಿ ಚುಕ್ಕಾಣಿ-
ಯಾಗಿ ತೆರೆ ತೂಗಿದರು: ದಿಗಂತ ಮೌನಶ್ರೇಣಿ.
ನಂಬಿಗೆಯ ನಡುಗಡ್ಡೆಯಲಿ ನಡೆ-ನುಡಿಯ ಛಂದ.
ದಡದಿಂದ ದೂರ ಕಂಬದ ದೀಪ ತಿರುಗುವುದು:
ಬಿರುಗಾಳಿಯಲಿ ಸಿಕ್ಕ ನಾವೆ ಕಣ್ ತೆರೆಯುವುದು.

ಗೊಮ್ಮಟೇಶ

ಮಣ್ಣ ಮೋಹದ ತಿಗುರಿ : ನಟ್ಟ ನಡುವೆದ್ದ ಗಿರಿ
ಹುಟ್ಟು - ಸಾವಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲಾಚೆ ನೀಲಿಯ ಡುಬರಿ.
ಜಾರು ಬಂಡೆಯ ತುದಿಗೆ ನಿಮಿರಿ ನಿಂತಿಹ ದೊರಿ.
ಬಯಲೆಲ್ಲವೂ ಬಸದಿ, ಕ್ಷಿತಿಜದಂಚನುತೂರಿ
ಬೆಳಕಿನ ತುತೂರಿ, (ಸ್ತಬ್ಧವಿದೆ ಸಮರ ಭೇರಿ.)
ಹಿಡಿದಿಹರೆ ಹಿಡಿತುಂಬ, ಬಿಟ್ಟಿಹರೆ ಜಗತುಂಬ: ಇಂಥ
ಎತ್ತರಕೇರಲಿಹುದೆ ಮಾನವ ಬಿಂಬ? ಹಂತ-
-ಹಂತದಲಿ ಅರುಹಂತ ತುಳಿದ ಬೆಂಕಿಯ ದಾರಿ.
ಮಳೆಗೆ ಮೈದೊಳೆದು, ಗಾಳಿಯ ಹೊದೆದು, ಬಯಲಿನಲಿ
ಆತ್ಮದೊಳಮುಗುಳ ತೆರೆದು ನಿಂತಿಹ ನಿರಾಲಂಬ-
(ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಯ ನಡುವೆ ಮಡಗಿದೆ ನಮ್ಮ ಜಂಬ).
ತಳಮಳ ಸೋಸಿ ತಿಳಿದ ಬಿಳಿಗೊಳದ ಹಂಸದುಲಿ.
ತ್ಯಾಗ - ಭೋಗದ ಕೈಯ ಚಾಣಕೆಮ್ಮೆದೆ ಬಂಡೆ
ಪೆಣಿಕೆ ಹಾರಿದೆ; ಚಿತ್ತದಿ ಭಗ್ನ ಮೂರ್ತಿ ಕಂಡೆ.

ಮಂದಿ

ಇರುವ ದಾರಿಯ ತುಂಬ ನಡೆದಿದ್ದಾರೆ ಮಂದಿ
ನಗರದೊಳ ಹೊರಗೆ: ನೋಡುತ್ತ ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ.
ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾದಿದ್ದಾರೆ: ಬಸ್ಸಿಗೆ, ಬಡತಿಗೆ.
ಮನೆಯೊಡತಿ ಹೇಳಿದ್ದನೆಲ್ಲ ನೆನಪಿಗೆ ತಂದು, ಹಿಗ್ಗಿ
ಒಳ ನುಗ್ಗಿ, ಬಗ್ಗಿ ಕುಳಿತು ಅಥವಾ ಬಾಗಿ ನಿಂತು
ಗಂಟೆ ಬಡಿದೊಢನೆ ತಿಕೀಟಿನ ಹಾಸಲು ಮುಗಿದು
ಕೈಯೂರಿ ಎದ್ದು ಇಳಿಯುತ್ತಾರೆ ದಬದಬ ಕೆಳಗೆ.
ಈ ನಡುವೆ ಅವರಿವರ ಭೆಟ್ಟಿ:ಒಂಟಿಗೈಯೆತ್ತಿ
ಪರಿಚಯದ ಬಿಟ್ಟಿ ಭಾಷಣ ಕುಟ್ಟಿ, ನುಚ್ಚು-
ತವುಡಿನ ಚೀಲ ಹೊತ್ತು ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ.

ಪೇಟೆಯಲಿ ಸಾಮಾನು ವಿಪರೀತ ತುಟ್ಟಿ-
ರೊಟ್ಟಿಯ ಕೂಡ ಬದನೆಕಾಯಿ ಪಲ್ಲೆ, ಎಳೆ ಸವುತೆಕಾಯಿ;
ಸವುಳುಗಜ್ಜರಿ ಬೇಡ, ಇರಲಿ ಉಳ್ಳಾಗಡ್ಡಿ.
ಕೆಂಪು ಧೂಳಿನ ಬೆವರಿನಲ್ಲಿ ಪೌಡರಿನ ವಾಸನೆ.
ಕಾರು, ಸ್ಕೂಟರು, ಫಟ ಫಟೀ ಗಾಡಿ: ನಾಯಿ
ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದಂತೆ ಓಡುತ್ತಾರೆ; ಓಡುವದೆ ರೂಢಿ.
ಕಣ್ಣು ಮಿಟುಕಿಸಿ ಝುಗ್ಗನಲ್ಲಲ್ಲಿ ಟ್ಯೂಬ್‌ಲೈಟು-
ಕತ್ತೆತ್ತಿ ಹೊಗೆಯಾಡಿಸಿದವು ಬೀಡಿ, ಸಿಗರೇಟು.
ಅಂಗಡಿಯ ಅಂಗಾಂಗದಲ್ಲು ಕಣ್ಣಾಡಿಸಿರಲು
ಕಾಜಿನ ಕಾಪಟಿನಲ್ಲಿಟ್ಟ ಗೊಂಬೆ ಗೋಣಾಡಿಸಿತು.
ನಾಲಗೆಯ ಅಂಟಂಟಿಗೆರಡು ಪೆಪ್ಪರಮಿಂಟು
ಚಪ್ಪರಿಸುತ್ತ ಬಂದ ದಾರಿಯಲಿ ಹೊರಡುವರು.

ಮಿಂಚು ದೀಪದ ಕೆಳಗೆ ಹುಡುಗ- ಹುಡುಗಿಯರ ಚಕಚಕ
ನಡಿಗೆ, ಪಾರ್ಕಿನಲಿ ಗುಬ್ಬಿ, ಗಿಳಿ, ಗೊರವಂಕಗಳ ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಕೇಕೆ.
ವಿರಾಮವಾಗಿ ಗಾಳಿಯ ಕುಡಿದು, ಹೆಜ್ಜೆಯೆಣಿಸುತ್ತ
ಹೊರಟ ಪಿಂಚಣಿದಾರ:ಹಿಡಿದು ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಬಡಿಗೆ.
ಗಂಟಲು ಹರಿದುಕೊಂಡು ಚೀರಿದೆ ಹೋಟಲಿನ ರೇಡಿಯೋ-
ಸಿಂಗಲ್ ಚಹಾ ಕುಡಿದು, ಹೊತ್ತಾಯ್ತು ಹೋಗಬೇಕಯ್ಯ ಮನೆಗೆ.

ಕತ್ತಲಾದರೆ ಬಂದು ಮುತ್ತುವವು ಗುಂಗಾಡು.
ದಟ್ಟ ಕಾಡಿನ ನಟ್ಟ ನಡುವಣ ಗವಿಗೆ ಬ್ಯಾಟರಿ ಬಿಟ್ಟು
ಹಗಲು ಕಾಣದ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ, ಎಚ್ಚರದಪ್ಪಿ-
ಬೆಳಗಿನಲಿ ಎದ್ದು ಬ್ಲೇಡಿಗೆ ಮುಖವನೊಡ್ಡಿ ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿದು
ಇಸ್ತ್ರಿ ಬಟ್ಟೆಯ ತೊಟ್ಟು ಹೊರಡಬೇಕು:
'ಬಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆಯೊಳೆಲ್ಲ ಹೊಟ್ಟೆಜಾಲಿಯ ಮುಳ್ಳು'

ಇರುವ ದಾರಿಯ ತುಂಬ ನಡೆದಿದ್ದಾರೆ ಮಂದಿ
ನನಗೆಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಹಾದಿ?

ನಂಬಿಕೆ

ಅನಂತವೆಂದರೂ ಆಕಾಶಕೊಂದು ಆಕೃತಿಯುಂಟು,
ನೀಲವೆಂದರೂ ನೂರುಬಣ್ಣದ ಲೀಲೆಗವಕಾಶವುಂಟು.
ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾಲೂರಿ ನಡೆದಿದ್ದರೂ ಇದರ
ಸ್ತರಗಳ ನಡುವೆ ಸ್ಥಿರಗೊಂಡ ಒಡನಾಟ, ನಿರಂತರ ನಂಟು.
ಹಗಲೆಲ್ಲ ಹಸುರಾಗಿ, ತುಂಬುಕೆಂಪಾಗಿ, ರೆಂಬೆ-
ಕೊಂಬೆಗಳೆಲ್ಲ ಸಂಜೆ ಬಾನಿನ ನಿರಾಳ ಮನದಳಚ್ಚೊತ್ತಿ
ಚಿತ್ತಾರವಾಗಿ ಕಪ್ಪು ಮುಸುಕಿನ ಒಳಗೆ ಹುದುಗುವವು
ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ. ಇರುಳಿನಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಚಿಗುರೊಡೆದು
ಅಂತರಂಗವ ಬಿಚ್ಚಿ ಬಯಲಿಗಿಡುವದು ಬಾನು:
ಎಚ್ಚರಾಗದ ಹಾಗೆ ನೆಲದ ಮೈದಡವಿ ಮುದ್ದಿಸುವದು.
ಆಗ ಎಲ್ಲರಿಗು ನಿದ್ದೆ. ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ಯಾವುದೊ
ಕನಸು : ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆ ಮರೆತು ನೆನೆಸುವದು-
ತಿರುಗಾಡಿ ಬರುವಾಗ ಗೆಳೆಯರಿಗು ಹೇಳಿ ನಕ್ಕು
ನಗಿಸುವದು; ಹೂ ಗಿಡಕೆ ನೀರು ಹಣಿಸುವದು.

* * *

ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದೆ ಎಲೆಯುದುರಿ ನೆನಪು ಕಳಚು -
ತ್ತಿರುವಾಗ ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ಬೇರಿಂದ ರಸ ಹೀರಿ
ಚಿಗುರಿ ನಿಂತವರಾರು? ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸಿ ಆಕಾಶದುದ್ದ
ಧೂಳಡರಿ ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿಸಿ, ಮನೆಮನೆಯ ಕಿಡಕಿ ಬಾಗಿಲು
ಬಡಿದು ಪಟಪಟ ಹನಿಯುದುರಿದಾಗ ಯಾರು ನೆಲಕಿಳಿದು
ಬಂದವರು? ಮರುದಿನ ಬೇಲಿಗುಂಟ ಹೂವರಳಿದಾಗ ಯಾರು
ಕಿಲಕಿಲ ನಕ್ಕು ಹೋದವರು? ನಿರ್ಮಲವಾಗಿ ನಿಂತ ಮೋಡ

ಹೊಯ್ದಾಡಿ ಎಲ್ಲೋ ಇಳಿಯುವುದು - ಭೂಮಿ ಗುಟುಕರಿಸುವದು
ಆಗೀಗ ಮಿಂಚಿ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲೇನೊ ಹೊಳೆಯುವದು

* * *

ಯಾವುದೊ ಗಳಿಗೆಯಲಿ ಹಠಾತ್ತನೆ ಒಳಗೆ ಅನಿಸುವ -
ದೊಂದು; ಬೆಟ್ಟದ ಮುಡಿಯ ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆಯಲಿ ಚಿಲ್ಲನೆ ಬುಗ್ಗೆ
ಚಿಮ್ಮಿ ಮುಂದೆ ಹರಿದದ್ದೆಲ್ಲೋ. ಹಗಲಿರುಳುಜಾರುವವು
ದಿನ ದಿನವು ನನ್ನೊಳಗಿಂದ ಏನೊ ಹೀರುವವು; ಮತ್ತೆಲ್ಲೋ
ತಿರುಗಿ, ಪತ್ತೆಯಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಜೇನಿಟ್ಟು 'ಬಿಡಿಸಿಕೊ' ಎಂದು
ದುಡಿಸುವವು. ಜೇಂಗೊಡವ ಕಂಡು ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡರೂ
ಅವಸರಪಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ; ದಾಹ ತೀರಿಸಲು ನೀರಲ್ಲ,
ಮತ್ತು ಬರಿಸುವ ಮದ್ಯವಲ್ಲ. ಅಂಗೈಯಲಿ ಹನಿಹನಿ
ಹಾಕಿ, ನೆಕ್ಕಿ ನಾಲಗೆ ತುಂಬ ಸವಿದು, ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ತೆರೆಯಬೇಕು.

* * *

ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆಯೊಂದು ಆಕಾಶ:
ನಿಜ, ಅದಕೆ ತಳಬುಡವಿಲ್ಲ, ನಾನೆಷ್ಟು ಬೆಳೆದರೂ
ನನಗೆ ನಿಲುಕುವುದಿಲ್ಲ, ದೂರದಿಂದಲ್ಲದೆ ನಾನದನು
ಮುಟ್ಟಿ ಅನುಭವಿಸಿಲ್ಲ. ಮೇಲೆ ನೋಡದೆ ಸೆಟೆದುಕೊಂಡೇ
ನಡೆದರೂ ಅದು ಸದಾ ನನ್ನ ತಲೆಯಮೇಲೆ.
ಹಗಲು ಹೊತ್ತಿನಲಿ ಅದರೆಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲಿ
ನಾವು ಮಗ್ನರಾದರೆ ಸಾಕು, ಅದಕೆ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ.
ರಾತ್ರಿ ವಿದ್ಯುದ್ದೀಪ ಕೈಕೊಟ್ಟು, ಮಿಣಿಮಿಣಿ ಮೇಣ-
ಬತ್ತಿಯ ಹಚ್ಚಿ, ಅಂಜಿ ಆಕಳಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಾಗಲೂ
ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆವ ನಕ್ಷತ್ರಕ್ಕೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ.

ಎರಡು ದಡ

ಮಂಜಿನಾಚೆಗೆ ಜಡೆಗಟ್ಟಿ ಕುಳಿತ ಬೆಟ್ಟದಡಿ ಏಳು-
ಕೊಳ್ಳದಲಿ ಹುದುಗಿದೆ ಭೂತ. ಪಾತಾಳದಿಂದ
ಪುಟಿದು, ನೆಲದ ವಾಸನೆ ಹಿಡಿದು, ಮುಗಿಲ ಕೆಚ್ಚಲ
ಗುಮ್ಮಿ, ಹಗಲ ಬೆಳಕನು ನೆಕ್ಕಿ, ಇರುಳ ಕತ್ತಲೆ-
ಯೊಡನೆ ಬಿದ್ದು ತೆಕಿಮುಕ್ಕಿ, ಕಂಡು ಕಾಣದ ಕಾಡು-
ಮೇಡಿನ ನೂರು ಝರಿ -ತೊರೆಗೆ ಸೊಕ್ಕಿ, ಉಕ್ಕಿ ಹರಿ-
ದಿದೆ ಊರೂರ ಮೈಗೆ ತಾಗಿ ತಿಕ್ಕಿ. ಹೊಸ ನೀರು
ಹಳೆನೀರ ಕೊಚ್ಚಿ ಹುಚ್ಚೆದ್ದು ಎರಡೂ ದಡವ ಬಾಚಿ
ಬಗ್ಗಡವಾಗಿ, ತಟಸ್ಥ ತರು -ಮರದ ಬೇರಿಗೂ
ಕೈಚಾಚಿ, ಉರುಳಿ ಹೊರಳಾಡಿ ಮೈತುಂಬ ರಾಡಿಯ
ಬಡಿದು, ಈಗೀಗ ಶರತ್ಕಾಲದ ನಿದಿಧ್ಯಾಸದಲಿ ಮೆಲ್ಲ
ತಿಳಿಗೊಂಡಿಹುದು.

ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಇಳಿದ ಕೆಂಬೆಳಕು
ಪೂರ್ವದಲಿ ಹೊಂಬೆಳಕ ತೂರುವುದು. ನಿಂತಿರುವ
ದಂಡೆ ವಾಸ್ತವವೆನಲು ಆಚೆ ದಡ ಕಲ್ಪನೆಯೆ? ಈಸು
ಬಂದರೂ ಸಲೀಸು ತಲುಪುವೆವೆಂಬ ಭರವಸೆಯುಂಟೆ?
ನೆಲ-ಮುಗಿಲ ನಡುವೆ ಆಗೀಗ ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು ಸೇತುವೆಯು.
ಸುಖ ದುಃಖಗಳ ತಡಿಗೆ ಬಡಿದು, ತೆರೆಗೆ ಹೊಯ್ದಾಡಿ
ಸೋಲು-ಗೆಲುವಿನ ತೋಳ ತೊಟ್ಟಿಲವಾಗಿ, ಎಡ-ಬಲದ
ತೋಟಪಟ್ಟಿಗೆ ನೀರಮೊಗೆದು ಸಾಗಿದೆ ಹೀಗೆ.

ಎರಡು ದಡಗಳ ನಡುವೆ ಏಸು ಸಂಸಾರ ಮುಳು-
ಗೆದ್ದು ಗಾಸಿಗೊಂಡಿವೆ ಈಸುಗುಂಬಳಕಾಯಿಗಾಸೆಪಟ್ಟು.
ನಿದ್ದೆ -ಎಚ್ಚರದ ನಡುವಣಚ್ಚರಿ ಬದುಕೆ? ಕೆದಕಿದರೆ
ಒಂದಿಷ್ಟು ರಕ್ತ, ಮಾಂಸ; ಮೂಲದಲಿ ಮೂಳೆ: ನಿನ್ನೆಗೂ
ನಾಳೆಗೂ. ಯುಗಯುಗದಿಂದ ಬರೆದು ಗೀಚಿದ್ದೆಲ್ಲ
ಹಾಳೆ? ಜೋಗಿತಿಯಾದಳಂತೆ ಮುಪ್ಪಾದ ಸೂಳೆ.

ಮಳಲ ದಂಡೆಯಲಿ ಕುಸಿದಿವೆ ಕಾಲು. ಆಚೆ ತೋಪಿನಲಿ
ಕೋಗಿಲೆಯ ಜೋಗುಳ ಲಾಲಿ. ಎದುರಿಗೆ ನೀರ
ಭೋರ್ಗರೆತ, ಎಳೆತ -ಸೆಳೆತ: ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಛಂದೋ ಬಂಧ
ಕ್ಷಿತಿಜದಂಚಿಗೆ ತನ್ನ ಉದ್ಬಾಹುಗಳ ಚಾಚಿ ಒಡಲ
ತೆರೆದಿದೆ ಕಡಲ ಕುಡಿವೆನೆಂದು, ಹಿಡಿದು ಕಡೆವೆ-
ನೆಂದು, ತಳಸೋಸಿ ಮುತ್ತುಗಳ ಪಡೆವೆನೆಂದು.

ಎರಡು ದಡಗಳ ನಡುವೆ ಹಾಯಿ ಬಿಚ್ಚಿವೆ ದೋಣಿ,
ಮುಳುಗಿ ಮಿನುಗಾಡುತಿವೆ ಮೀನು; ದೂರ ನೀಲಶ್ರೇಣಿ.

ಗಾಂಧಿ

ಇರುವ ನೀರೆಲ್ಲ ಸುರಿದು
ಹಸಿದ ನೆಲ ಹಸುರಾಗಿ ಕಳಕಳಿಸಿ
ಬಾನು ಥಳಥಳಿಸಿರಲು-
ಬೆಳ್ಳಗೆ ಮೇಲೆ ಹೊರಟಿತ್ತು ಮಂದಹಾಸದ ಮೋಡ:
ಗಾಂಧಿ ನೋಡ.
ಮಹಡಿಮನೆ, ಗುಡಿಸಲು
ಪಡುಭೂಮಿ, ಹೊಲ -ಗದ್ದೆ, ಸಡುಗಾಡ ಸುತ್ತಲು
ಒಂದೆ ಸಮ
ಮೋಡದೊಡಲ ಕರುಣಾವೃಷ್ಟಿ.
ಕತ್ತಲೆ-ಎದೆಗೆ ಜಗ್ಗನೆ ಬೆಳಕ ಹೊತ್ತಿಸುವ ಮಿಂಚುದೃಷ್ಟಿ.
ಗುಡುಗಿಗಿಂತಲು ಘೋರ ಮೌನ.
ನೀಲದಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಮೂಲ ತಾನ-ವಿತಾನ
ಮಳೆಗೆ ಮೈದೊಳೆದು ಎದೆಯನರಳಿಸುವ
ಸೃಷ್ಟಿ-ಸಂತುಷ್ಟಿ.

೨

ಬೆಳಗಾಗುವುದೆ ತಡ, ಹೊರಟದ್ದೆ ಪ್ರಭಾತಭೇರಿ-
ಯುಗಯುಗದ ಭಾರದಲಿ ಸುಂದು ಹಿಡಿದು ಮಲಗಿ
ಮುಲುಗಿರುವ ಕಿವಿ-ಗವಿಗಳಲಿ ಹೊಡೆದನು ನಗಾರಿ.
ನರನರವೂ ಹೊಸ ನೆತ್ತರಿನ ತುತ್ತೂರಿ.
ಕ್ಷಿತಿಜದಾಚೆಯ ಯಾವ ಪ್ರೇರಣೆಗೂ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿರುವ
ಹೊಂಗಿರಣಗಳ ಕಸಬರಿಗೆ ಹಿಡಿದು
ಉಡುಗಿದ್ದೆ ಉಡುಗಿದ್ದು

ಸಂದಿ-ಗೊಂದಿ, ಗಟಾರು, ಊರು, ಹೊಲಗೇರಿ.
ಮರಳಿದ್ದು ಯಾವ ಸಂಜೆಗೊ-
ಮತ್ತೆ ಕರೆದಿತ್ತು ನೂರು ದಾರಿ.
ಎಡ - ಬಲಕೆ ಮಂದಿ- ಮಕ್ಕಳು
ಹಿಂದೆ ನೆರಳಿನಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಹಿಂದೆ ಹೊಸ ಒಕ್ಕಲು.
'ನಕ್ಕಳಾತಾಯಿ.'
ಮೈದುಂಬಿ ತುಂಬು ಹೊಳೆ ದಾಟಲು
ನಂಬಿಗೆಯ ಗುಡಿಸಲ ಕಣ್ಣ ಕಂಬನಿಯನೊರಸಲು
ಮೂಕ ತಂತಿಯ ನಾದ ಹಿಡಿದು
ಗಡಬಡಿಸಿ ಹೊರಟ ದುಡು ದುಡು ನಡಿಗೆ
(ಕೈಯಲ್ಲಿ ಭದ್ರವಿದೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಬಡಿಗೆ.)
ತನ್ನ ಉಪವಾಸದಗ್ನಿ ಕುಂಡದಲಿ ಕರಗಿ ಮಿರುಗಿಸಿದ
ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಜನದೆದೆಯ ಕಲ್ಮಷ - ಬಗೆ.
ಹೆಡಮುರಿಗೆ ಬಿಗಿದ ಹಾವ ಕೊಲ್ಲದೆ, ವಿಷವ ಕಕ್ಕಿಸಿ
ಹುತ್ತ ಸೇರಿಸಿದ ಗಾರುಡಿಗ.
ನಿತ್ಯಚಕ್ರದಖಂಡ ಸತ್ಯಸ್ನೇಹದ ನೂಲ
ತೆಗೆದು ಸುತ್ತಿದನು ಖಂಡ ಖಂಡ.
ಎಂಥ ಬಿರುಗಾಳಿಯಲು
ಮಾತು-ಕೃತಿಗಳ ಪರಡಿ ಏರು-ಪೇರಾಗದೊಲು
ಹಿಡಿದ ಸಮತೂಕ.
'ನಾ', 'ನೀ' ಎಂಬ ಘಟಾನುಘಟಿಗಳನೆಲ್ಲ ಹಿಡಿದು ಪುಟವಿಕ್ಕಿ, ತಿಕ್ಕಿ
ಹೂಡಿದನು ತಾಯ ರಥಕೆ-
ಪಾದಗಟ್ಟೆಗೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ, ಸಲ್ಲಿಸಿದ ತನ್ನನ್ನೇ ನೈವೇದ್ಯಕೆ.
ಜನದ ಸೇವೆಯ ಸಾಣೆಕಲ್ಲಿನಲಿ ತಿರುತಿರುಗಿ ತೆಯ್ದು
ಗಂಧವಾದನು ಅವರ ಹಣೆಗೆ.

ಆಗದಿದ್ದರೂ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಳೆ
ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಬೆಳೆ
ಬೆವರು ಸುರಿಸುತ ಜೀವಸತ್ತ್ವವಾದನು ಕಪ್ಪು ನೆಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ
ತೆನೆಯ ಧ್ವಜಕೆ.

೩

ಯಾರು ಹೇಳಿದರು ನಾವೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಮರೆತೆವೆಂದು?
ಹಗಲೆಲ್ಲ ಕಟಕಟಿ ಬೇಡವೆಂದು
ಕಟೆದು ನಿಲಿಸಿದ್ದೇವೆ
ಕೂಟು ಕೂಟಿನಲಿ ನಿನ್ನ ನಗುವ ಮೂರ್ತಿ:
ಕಂಡು ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ದಾಟಿ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ-
ಮರುಗುವುದು ಒಳಗೊಳಗೆ
ಪಾರದರ್ಶಕದಂಥ ನಿನ್ನ ಅಂತಃಕರಣ:
ಕಾಡಿಗೆ ಬಳಿದ ಕಾಜಿನಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಾಣುವುದು
ನಮಗೀಗ ಹಿಡಿದ ಗ್ರಹಣ.
ನೀನಿಂದು ಬದುಕಿದ್ದರೊಂದು ವೇಳೆ
ಗರತಿಯಾಗಬಹುದಿತ್ತೇನೊ ರಾಜಕಾರಣದ ಸೂಳೆ.
ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ತಲೆ ತೆಗೆದು ನಿಂತವ ನೀನು
ನಿನಗೆ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ ಹಾಕುವ ಧೈರ್ಯ ಯಾರಿಗಿತ್ತು?
ಕರುಣೆಯೋ, ಕನಿಕರವೊ, ಕ್ಷಮೆಯೊ
ನೀನು ನಗುತ್ತಲೇ ಇರುವಿ:
ಅಂತೆಯೇ
ದಿನವೂ ನಮಗೆ ಬೈಗು ಬೆಳಗುಂಟು,
ಇರುಳ ಬಾನಿನ ತುಂಬ ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಕೋಲೂರಿ ನಡೆದಂತೆ
ಚಿಕ್ಕೆಗಳ ಗುರುತುಂಟು,

ಬರಗಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಗುಟುಕು ಗಂಜಿಯುಂಟು;
ನಮ್ಮೊಳಗೆ ನಾವು ಗುರುಗುಟ್ಟಿದರೂ
ನೆಲವ ಕಾಯುವ ನಿಷ್ಠೆಯುಂಟು:
ಉಂಟು; ಉಂಟು:
ನಾವೆಲ್ಲ ಪೂಜೆಯ ಗಂಟು.
ಆದರೂ
ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನಂಕಿಯ ಮುಂದೆ ನಮಗೂ ಒಂದು ಬೆಲೆಯುಂಟು.

ಆಗೀಗ ನಾಲ್ಕು ಸಾಲು

ಚಿಗುರೆಲೆ - ಕಗ್ಗೊಲೆ

ಅಲ್ಲಿ ಥಳಥಳ, ಇಲ್ಲಿ ಥಳಥಳ
ಹುಲುಗಲದ ಚಿಗುರೆಲೆಗಳು;
ದಿನವು ಮುಂಜಾವದಲಿ ಪತ್ರಿಕೆ
ಸಾರುವದು : ಕಗ್ಗೊಲೆಗಳು.

ವಸಂತೋತ್ಸವ

ತಳಿರನುಟ್ಟಿದೆ ಹೂವ ತೊಟ್ಟಿದೆ
ಮಾವು ಹೊರಟಿದೆ ಎತ್ತರೀ?
ಕಾಮ ಬಿಸಿಲಲಿ ನಡೆದು ಬರುವನು
ಅದಕೆ ಹಿಡಿದಿವೆ ಛತ್ತರಿ.

ಸಂಜೆಯ ಸೂರ್ಯ

ಬಾನ ಹೆಗಲಿಗೆ ಸಂಜೆ-ಸೂರ್ಯನು
ಜರದ ಸೆಲ್ಲೆಯ ಹೊದಿಸಲು-
ಇಳೆಗೆ ಇಳಕಲ್ ಸೀರೆ, ಕುಪ್ಪುಸ,
ಹಣೆಗೆ ಕುಂಕುಮ ಬಟ್ಟೊಲು.

ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ

ಹುಲ್ಲುಕಾಡಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿತು
ಚಿಣಿಚಿಟಿಲ್ ಉರಿದೆದ್ದಿತು.
ಅಂತೆ ಜನತೆಯ ತುರ್ತು ಸಿದ್ಧತೆ
ಮೂರು ಸಂಜೆಗೆ ನಂದಿತು.

ರೈತ - ಸೈನಿಕ

ಯುದ್ಧ ಬಂದರು ಬುದ್ಧ ಬಂದರು
ರೈತ ಹಿಡಿವನು ಗುದ್ದಲಿ;
ಹಿಮಾಲಯದಡಿ ನಮ್ಮ ಸೈನಿಕ-
ರೆದೆಯು ನಿಗಿನಿಗಿ ಇದ್ದಲಿ.

ಕವಿಯ ಮಾತು

'ಎತ್ತು ಬಾವುಟ, ನುಗ್ಗು ಮುಂದಕೆ'
ಕವಿಯ ಮಾತಿನ ಗುಂಡಿಗೆ
ಹಿಮದ ಮೈ ಬಿಸಿರಕ್ತವೇರಿತು
ಬೆಚ್ಚಗಾಯಿತು ಥಂಡಿಗೆ.

ಭಾಷಣ

ಭಾಷಣದ ಸುರಿಮಳೆಗೆ ತಕ್ಷಣ
ಮುರುಕು ಮನೆಗಳು ಬಿದ್ದವು;
ಮರುದಿನವೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲು ತಣ್ಣಗೆ:
ನಾಯಿಕೊಡೆಗಳು ಎದ್ದವು.

ಹೊಸ ಆಯುಧ

ಹೊಸ ಕಾಲಕೆ ಹೊಸ ಆಯುಧ ಮಸೆಯುತ
ಎಸೆಯಲು ಬಲ್ಲೆಯ ಬಲ್ಲಿದನೆ?
ಹಿಮಗಿರಿ ಕೋಟೆಯು ಅಭೇದ್ಯವೆಂದರೆ
ನಗಾಧಿರಾಜನು ನಗದಿಹನೆ?

ಮಾನ-ದಂಡ

ಪೃಥಿವಿಯನಳೆಯುವ ಮಾನದಂಡದಲಿ
ನಮ್ಮವಮಾನವು ಸೇರಿಹುದು;
ಗಂಗೆ, ಯಮುನೆ, ಓ ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರೆಯರೆ
ಜಗದ ಮಾಳಿಗೆಯು ಸೋರಿಹುದು.

ರಾಷ್ಟ್ರಪಕ್ಷಿ

ಮೊದಲೇ ಡೌಲಿನ ನವಿಲೇ ನಿನಗಿದೊ
'ರಾಷ್ಟ್ರಪಕ್ಷಿ' ಎಂಬಭಿದಾನ;
'ಪದ್ಮಭೂಷಣ'ವ 'ಭಾರತ ರತ್ನ'ವ
ಕೊಡದಿರುವುದು ನಿನಗವಮಾನ.

ಜಗದ್ಗುರು

ನಾಡಿನ ತುಂಬಾ ನೂರು ಜಗದ್ಗುರು:
ಇರುವುದು ಜಗವೊಂದೇ;
ಕಾಡಿನ ತುಂಬಾ ಬಣ್ಣದ ಹೂಗಳು:
ವಾಸನೆ ಕೆಲವೊಂದೇ.

ಸಂಸ್ಥೆ - ಸಂತೆ

ಆಡೆ: ನೀನು ಮುಟ್ಟದಿರುವ
ಗಿಡವೆ ಇಲ್ಲ, ಅಂತೆಯೆ-
ನೋಡು: ನಾವು ಕಟ್ಟುತಿರುವ
ಸಂಸ್ಥೆಯೆಲ್ಲ ಸಂತೆಯೆ.

ದೇಹ ಯಂತ್ರ

ಎನಿತೌಷಧ ಕುಡಿದು, ಗುಳಿಗೆ
ನುಂಗಿ, ಚುಚ್ಚಿಕೊಂಡರೂ
ಈ ದೇಹದ ಯಂತ್ರ ಬೇರೆ-
ಬಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು.

ಮ್ಯಾಕ್ ಮೋಹನ್ ರೇಖೆ

ನಮ್ಮ ಹಣೆಯ ಬರಹದಂತೆ
ಮ್ಯಾಕ್ ಮೋಹನ್ ರೇಖೆಯು;
ಅದನು ಅಳಿಸ ಬಂದೆ ಚೀನ:
ಅಳಿಸನಾ ಪಿನಾಕಿಯು.

ಹತ್ತಿಯ ಹೊಲ

ಹಸಿರು ಮಗ್ಗಿಯ ಸಾಲಿನಲಿ ಚಿಟ-
ಗುಬ್ಬಿ ಕುಳಿತಿವೆ ಬೆಳ್ಳಗೆ-
ಕುಸುಬೆ ಹೂವಂಚಿನ ಕಸೂತಿಯು
ಜರದ ಕಣ ಮುತ್ತೈದೆಗೆ.

ಮಗುವಿನ ನಗು

'ಕರುಣಾ' ಎಂದರೆ ಅರುಣೋದಯ ತೆರ
ತುಟಿಯಂಚಿಗೆ ನಗೆ -ಬೆಳಕು;
ನಮ್ಮೆದೆ ಭೂಮಿಯ ಕಸವನು ಕಿತ್ತು
ಬಿತ್ತುವ ಸಕ್ಕರೆ ಹಳಕು.

ಹುಣ್ಣಿಮೆ

ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಇಟ್ಟಿತಗೋ ಬಾನಂಚಿಗೆ ಬಂಗಾರದ ತತ್ತಿ
ಮಿಸುಕಾಡಿತು ನಸು, ತುಸುವೇ ಇಣುಕಿತು ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಡುನೆತ್ತಿ:
ದುಂಡಾಯಿತು, ಹೊರಬಂದಿತು ವ್ಯೋಮದ ಕಾಮದ ಬೆಳಕಿನ ಪಿಂಡ
ಶೂನ್ಯವನೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಿತು ತುಳುಕಿತು: ಜಗವೋ ಹಾಲಿನ ಹೊಂಡ.

ಬೇಕು

ತೇಗಬೇಕು ಸಂತೃಪ್ತಿಗೊಂಡು
ಆತಿಥ್ಯ ಪಡೆದ ಮೇಲೆ
ರಾಗಬೇಕು ಆಲಾಪದೊಡನೆ
ಸಂಗೀತವೆಂದಮೇಲೆ.

ಗೃಹಿಣಿ

ಏನು ಕುಡಿದರೆ ತಾನೆ ನೀರು ಕುಡಿದಂತಹುದು?
ಎಲ್ಲ ಹೂವಿನರಸಕು ಒಸರುವುದೆ ಜೇನು?
ಏರುವದು ಇಳಿಯುವದು ಸ್ವರದ ತಾನಿನ ತಾನು-
ನೀರಮಡಿ, ಜೇನ ಸವಿ, ಗೀತ ಸುಧೆ ನೀನು.

ಗುಳಿಗೆ

ದುಂಡು ಮೊಗದಲಿ ಮಂದಹಾಸ ಬೀರುವ ಗುಳಿಗೆ
ನಿನ್ನನಿದೊ ನುಂಗಿ ನಾ ನೀರು ಕುಡಿವೆ;
ಡಾಕ್ಟರರು ಹೇಳಿದುದನೆಲ್ಲ ತಪ್ಪದೆ ಮಾಡು
ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೇ ನೀನು ಮೋಕ್ಷ ಪಡೆವೆ.

ಸೋನೆ

ಸುರೀ ಸುರಿವ ಸೋನೆಯೇ
ಮುಗಿಲಿಗಾವ ಬೇನೆಯೇ?
ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿದ ದಾನಿಯೇ
ಕಣ್ತೆರೆದರೆ ಹಾನಿಯೇ?

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ

ತಿರುಗೇ ತಿರುಗುತ್ತಿದೆ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದೆ
ತಲೆಮೇಲಿನ ಪಂಖ;
ಆಫೀಸಿನ ಟೈಪರೈಟರು ಹೊಡದೇ
ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಶಂಖ.

ಆಯುಷ್ಯ ವರ್ಧಿನಿ

ಮೂಡುವ ಮುಳುಗುವ ಸೂರ್ಯನ ಜೊತೆಯಲಿ
ಓಡುವದೆಂಬರು ಆಯುಸ್ಸು-
ತಡಮಾಡುವ ಈ ರೈಲಿಗೆ, ಬಸ್ಸಿಗೆ
ಇದರಲಿ ನಿಜಕೂ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು.

ಗುಲ್‌ಮೊಹರ್

ಮೇ ತಿಂಗಳ ಉರಿಬಿಸಿಲಿನ ಕೆಂಡವ
ಕೆದರಿದೆ ಗಾಳಿಯು ಎಂಬ ತೆರ
ದಾರಿಯ ಎಡಕೂ ಬಲಕೂ ಕೆಂಪಗೆ
ಹೂವನು ಹರಡಿವೆ ಗುಲ್ ಮೊಹರ.

ಅಡ್ಡ ಮಳೆ

ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಒಳಗೇ ನರಳುವ ಭೂಮಿಗೆ
ಬಂದಿತು ರಸಭದ ಅಡ್ಡ ಮಳೆ;
ನಾಲ್ಕನೆ ದಿನ ಎರಕೊಂಡಿಹ ನೀರೆಗೆ
ಮುಖದಲಿ ಹೊಮ್ಮಿತು ಬೇರೆ ಕಳೆ.

ಕೊಡೆ

ನಾ ಕೊಡೆ, ನೀ ಕೊಡೆ, ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಬಿಡೆ
ಏರಿಸಿ ಹಿಡಿ, ನಡೆ ಯಾರ ಭಿಡೆ
ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಕಾಯದೆ, ಮಳೆಯಲಿ ತೋಯದೆ
ಎಲ್ಲರ ಮೇಲಿದೆ ನೀಲ ಕೊಡೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸವಿ

ನಾಡಿಗೆ ದೊರೆತಿಹ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸವಿ-
ಹತ್ತಿದೆ ಕೆಲವರಿಗೆ-
ಎಡಗೈ, ಬಲಗೈ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಇಡದಿರೆ
ಕೊಡುವರು ಕಸಬರಿಗೆ.

ಪಯಣ

ದಿನವೂ ಗದ್ದಲ, ಗಡಿಬಿಡಿ ರೈಲಿಗೆ
ಕೂಡಲು ಜಾಗವೆ ಇಲ್ಲ;
ನಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣವ ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ
ತೀರಿತು, ಯೋಚನೆಯಿಲ್ಲ.

ದಿಲ್ಲಿ ದರಬಾರು

ಹತ್ತಿ ಸ್ಕೂಟರು ಹಿಂದೆ, ಮುಂದೆ ಎಡ ಬಲಗಳಲಿ
ಸಕುಟುಂಬ ಪರಿವಾರ ಸಹಿತ ಹೊರಟ
ಧೀರ ಪಂಜಾಬಿಗಳು ದಿಲ್ಲಿ ರೋಡಿನ ಮೇಲೆ-
ಸಂಸಾರ ತೂಗಿಸುವದೊಂದು ಆಟ.

ಮುಂಬೈ

ಮನೆ, ಮನೆ, ಮನೆ: ಗೂಡು, ಗೂಡು, ಗೂಡು
ಜನ, ಜನ, ಜನ : ಹೊರಚೆಲ್ಲಿದೆ ರೋಡು.
ರೈಲು, ಬಸ್ಸು ರೆಕ್ಕೆಯಾಗಿ ಮುಕ್ಕುತಿಹನು ವೇಳೆಯ
ಮುಂಬೈಯಲಿ ಇವನು ಹೀಗೆ ಬೇಯಿಸುವನು ಬೇಳೆಯ.

ಕದನ ವಿರಾಮ

ಮಚ್ಚರದಾನಿಯ ನಾಲ್ಕೂ ಬದಿಯಲಿ
ಸೊಳ್ಳೆಯ ಸೈನ್ಯದ ಜಮಾವಣೆ-
ಕದನ ವಿರಾಮದ ರೇಷೆಯಗುಂಟ
ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಚಿತಾವಣೆ.

ಬಲ ದಂಡೆ

ವಿಶ್ವಭಾರತಿಗೆ ಕನ್ನಡದಾರತಿ

ವಿಶ್ವವಿನೂತನ ವಿದ್ಯಾಚೇತನ ಸರ್ವಹೃದಯ ಸಂಸ್ಕಾರಿ
ಜಯ ಭಾರತಿ, ಕರುನಾಡ ಸರಸ್ವತಿ
ಗುಡಿ ಗೋಪುರ ಸುರಶಿಲ್ಪಕಲಾಕೃತಿ
ಕೃಷ್ಣೆ, ತುಂಗೆ, ಕಾವೇರಿ ಪವಿತ್ರಿತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮನೋಹಾರಿ
ವಿಶ್ವವಿನೂತನ... || ೧ ||

ಗಂಗ ಕದಂಬಾ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟಬಲ
ಚಲುಕ್ಯ, ಹೊಯ್ಸಳ, ಬಲ್ಲಾಳ
ಹುಕ್ಕ-ಬುಕ್ಕ, ಪುಲಕೇಶಿ ವಿಕ್ರಮರ, ಚಿನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯ ವೀರಶ್ರೀ
ವಿಶ್ವವಿನೂತನ... || ೨ ||

ಆಚಾರ್ಯತ್ರಯ ಮತ ಸಂಸ್ಥಾಪನ
ಬಸವಾಲ್ಲಮ ಅನುಭಾವ ನಿಕೇತನ
ಶರಣ -ದಾಸ-ತೀರ್ಥಂಕರ ನಡೆ -ನುಡಿ ವಿಶ್ವತಮೋಹಾರಿ
ವಿಶ್ವವಿನೂತನ... || ೩ ||

ಪಂಪ, ರನ್ನ, ನೃಪತುಂಗ, ಹರೀಶ್ವರ
ರಾಘವಾಂಕ, ಸರ್ವಜ್ಞ, ಪುರಂದರ
ಕುವರವ್ಯಾಸ, ರತ್ನಾಕರ, ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ ಸಮುದ್ರವಿಹಾರಿ
ವಿಶ್ವವಿನೂತನ... || ೪ ||

ಸಾಯಣ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ, ಭಾಸ್ಕರ
ಮಹಾದೇವಿ, ಮುಕ್ತಾಯಿ, ಮಹಂತರ
ಕಂತಿ-ಹಂಪ, ಸುಮನೋರಮೆ - ಮುದ್ದಣ : ಸರಸಹೃದಯ ಸಂಚಾರಿ
ವಿಶ್ವವಿನೂತನ... || ೫ ||

ತ್ಯಾಗ-ಭೋಗ-ಸಮಯೋಗದ ದೃಷ್ಟಿ
ಬೆಳುವೊಲ, ಮಲೆ, ಕರೆ, ಸುಂದರ ಸೃಷ್ಟಿ
ಜ್ಞಾನದ, ವಿಜ್ಞಾನದ, ಕಲೆಯೈಸಿರಿ ಸಾರೋದಯ ಧಾರಾನಗರಿ
ವಿಶ್ವವಿನೂತನ... || ೬ ||

ಅರಿವೇ ಗುರು, ನುಡಿ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗ,
ದಯವೇ ಧರ್ಮದ ಮೂಲತರಂಗ:
ವಿಶ್ವಭಾರತಿಗೆ ಕನ್ನಡದಾರತಿ! ಮೊಳಗಲಿ ಮಂಗಲ ಜಯಬೇರಿ!
ವಿಶ್ವವಿನೂತನ... || ೭ ||

ಭದ್ರಮಾಸ

ಗಣಪತಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಬಣಬಣ ಎನಿಸಿದೆ
ಈ ಮನೆ-ಮಕ್ಕಳ ಪಾಡು;
ನಾಡಿಗೆ ನಾಡೇ ಭದ್ರತೆಗೊಲಿದಿದೆ
ಭಾದ್ರಪದಕೆ ಹೊಸ ಹಾಡು.

ಅನಂತ ಹುಣ್ಣಿಮೆಗನಂತ ವ್ರತಗಳು
ದಿಗಂತ ಕಣ್ಣನು ತೆರೆಯೆ-
ಪಚ್ಚೆಯ ಪೈರಿಗೆ ಮುಗಿಲಿನ ಬೆಳ್ಗೊಡೆ
ಗುಡಿಯಲಿ ಪಲ್ಲಕಿ ಸೇವೆ.

ಉತ್ತರಿ ಮಳೆ ತಾನುತ್ತರ ಕೊಡುವುದೆ?
ಹಸ್ತಾ ಮುಂದಕೆ ಚಾಚಿ,
ಮಳೆ ಬಂದರೆ, ಮಗ ಉಂಡರೆ ಕೇಡೆ?
ಎರೆಯಲಿ ಮಲೆ-ತಲೆ ಬಾಚಿ.

ಬೆಳವಲ ಸೀಮೆಯ ಭಾಗ್ಯವು ತೆರೆದಿದೆ
ಮುತ್ತಿನ ತೆನೆ ತಲೆದೂಗಿ,
ಬತ್ತದ ಹಸುರಿನ ಹೊನಲೇ ಹರಿದಿದೆ
ಸುತ್ತಲು ಚೆಲುವಿಗೆ ಬಾಗಿ.

ಮಳೆಮಾರಿನ ದಿನ ಕಳೆದವು, ತಿಳಿದವು
ಹೊಳೆ, ಕೆರೆ, ಕಾಲುವೆ ನೀರು.
ಥಳಥಳ ನೀಲಿಯ ಬಾನಂಗಣದಲಿ
ಶಾರದ ನೀರದ ತೇರು.

ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಗೆ ಮಿನುಗಿವೆ ಹೂಗಳು:
ಹಾರಿವೆ ಬಾನಿಗೆ ಮೇಲೆ
ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿಯು; ಗಿಳಿ ಗೊರವಂಕದ ರವ
ಹರುಷವನುಕ್ಕಿಸಿ ತೇಲೆ.

ರಕ್ಕಸ ಬೀಜವ ಬೆಳೆಯದಂತೆ ತಡೆ
ಚಾಮುಂಡಿಯೆ ದಯ ಮಾಡು;
ಮುಗಿಯಲಿ ಆಯುಧಪೂಜೆ, ವರದೆ ನವ-
ಧಾತ್ರಿಗೆ ದೀಪವ ನೀಡು.

ನೀಲಾಂಬಿಕೆ

೧

ಸದುವಿನಯದ ತುಂಬಿದ ಕೊಡ
ತಂದಳು ನೀಲಾಂಬಿಕೆ,
ಕಲ್ಯಾಣದ ಅಂಗಳದಲಿ
ತಳಿಹೊಡೆದಳು ಛಂದಕೆ.
ಸಮಚಿತ್ತದ ರಂಗೋಲಿಯು
ಒಳ-ಹೊರಗೂ ಧೂಪವು,
ಹಾದಾಡುವ ಹೊಸತಿಲಲ್ಲಿ
ಹೊಯ್ದಾಡದ ದೀಪವು

೨

ಮಹಾಮನೆಯ ಮಹಾತಾಯಿ
ಮಾಸದ ಮಡಿ ಹಾಸಲು,
ದಾಸೋಹಕೆ ಮೀಸಲಾದ
ತೃಪ್ತಿಯ ನಗೆ ಸೂಸಲು,
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯ ಗಣ ತಿಂಥಿಣಿ
ತಣಿದು ಹಾಡಿ ಹರಸಲು
ಭಕ್ತಿಯ ಭಂಡಾರ ತುಂಬಿ
ಹರಡಿತು ಬೆಳುದಿಂಗಳು.

೩

ಅಯ್ಯನ ಕೈ ನೋವುದೆನಲು
ಆಭರಣವ ಕೊಟ್ಟಳು-

ಅನುಭಾವದ ಅಲಂಕಾರ
ಆಚರಣೆಯ ತೊಟ್ಟಿಳು..
ನೆರಳಾದಳು ಬಸವಣ್ಣನ
ಹರಳಾದಳು ಬೆರಳಿಗೆ,
ಅರಳಾದಳು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ
ಪರಿಮಳಿಸುತ ಪೂಜೆಗೆ.

೪

ಏನು ನೋವೊ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ
ಕೇಳಲಿಲ್ಲ ಮಡದಿಗೆ,
ಹಾಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದರಣ್ಣ
ಕಲ್ಯಾಣದ ಹುಡದಿಗೆ.
ಕೂಡಲದಲಿ ನೀರು ಹರಿದು
ತಿಳಿಗೊಂಡಿತು ಬನ್ನಿರಿ -
ನೀಲಾಂಬಿಕೆ ನೆನಪಾದಳು
ಬೇಗನೆ ಕರೆತನ್ನಿರಿ.

೫

ಕರಸ್ಥಲದಿ ಬಸವ ರೂಪು
ಪರಿಣಾಮವ ಮೀರಿಸಿ,
ಬಸವಯ್ಯನು ಮಾಡಿದಾಟ
ಲಿಂಗದೆಡೆಗೆ ತೋರಿಸಿ,
ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಉಭಯವಳಿದು
ಅಂಗೈಯಲಿ ಸಂಗಮ
ಅಲ್ಲಿದ್ದರು, ಇಲ್ಲಿಲ್ಲವೆ?
ಜಗದ ಜೀವ ಜಂಗಮ.

೬

ನೀಲಾಂಬೆಯ ನಿಲವಿನಲ್ಲಿ
ಮಹಾಲಿಂಗ ಹೊಳೆಯಲು,
ಬಸವಣ್ಣನ ಭಕ್ತಿ ಕಲಶ
ಸಂಗಮನಡಿ ತೊಳೆಯಲು-
ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಯಾಗಿ
ಮಹಾ ಬೆಳಗು ಸಂದಿತು:
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಕರಗಿ
ನೀಲಾಂಬರ ಮಿಂಚಿತು.

ಬಸವಣ್ಣನ ಬೆಳಗು

೧

ಎಂಟು ಶತಮಾನಗಳ ಶತಪತ್ರವರಳುತಿದೆ
ಎಂಟು ದಿಕ್ಕಿಗು ಗಂಧ - ಗಾಳಿ ತೀಡಿ,
ಗಗನದಲಿ ಗಂಟೆ ಜಾಗಟೆ ನುಡಿದು, ಈ ಜಗದ
ನಂಟ ಸಂಗಮದೇವ ಕಣ್ದೆರೆದ ನೋಡಿ.
ಕೃಷ್ಣಾ ಮಲಪ್ರಭೆಯರೊಡಲಮಡು ತಿಳಿಗೊಂಡು
ಮುಂಬರಿದು ತೊಳೆವ ಪಾದ
ಭಕ್ತಿ-ಜ್ಞಾನ-ಕ್ರಿಯೆಯ ರಂಗ ಕೂಡಲ ಸಂಗ
ಮಿಡಿವ ಮಂಗಲ ನಿನಾದ.

೨

ಬಾಗೆವಾಡಿಯ ಭಾಗ್ಯ ರೂಢಿಜಡತೆಯನೊಡೆದು
ತೋಡಿ ಮೂಡಣಕಂತರಂಗ ಮೊರೆಯೆ,
ಹರನ ಕರುಣೋದಯದ ಹೊಂಗಿರಣದಾರತಿಯು
ಸಂಗಮೇಶ್ವರಲಿಂಗ ಗರ್ಭಗುಡಿಗೆ,
ಉದಕದಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟ ಬಯಕೆ ಕಿಚ್ಚಿನ ಕಿಡಿಯೊ-
ಲುರಿದೆದ್ದು ಬಂದ ಬಸವ
ಏಳು ಜನುಮದ ತಂದೆ ಏಳನೆ ಭವಾಂತರದಿ
ಬಂದಿಹನು ನವಮಾನವ.

೩

ಕರಗಿ ಕಾಳಿಕೆ ಕಳೆದು, ಒರೆಗೆ ಬಣ್ಣಕೆ ಬಂದು
ದಿಟ ಭಕುತಿ ಪುಟಗೊಂಡು ಗೆಲುವ ಭಾಷೆ;

ಕರುಣೆ-ಕಾರಂಜಿಯಲಿ ಸಕಲ ಜೀವರ ತೊಳೆದು
ಷಟ್‌ಸ್ಥಲದ ಸಂಪುಟದ ಕಂಪು ಸೂಸೆ-
ಏಳು ಮಂಗಳವಾಡಕೇಳು ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ
ಏಳಯ್ಯ ಬೆಳಗಾಯಿತು;
ಏರಿಳಿತಗಳ ದಾಟಿ, ಶರಣ ಧರ್ಮದ ಭೇರಿ
ಹೊಗರೇರಿ ದುಂದುಮಿಸಿತು.

೪

ದೇಹ-ದೇಗುಲದೊಳಗೆ ಭಾವಶುದ್ಧಿಯ ಸೊಡರು
ಅರಿವು-ಲಿಂಗಕನಂತ ಕಾಲ ಪೂಜೆ;
ಕಾಯಕದಿ ಬಂದ ಎಡೆ, ನುಡಿ -ನಡೆಯ ಮೋಡ-ಮಳೆ
ಹೊಡಕರಿಸೆ ಕುಡಿಮಿಂಚು ವಚನದೋಜೆ.
ಅನುಭಾವದನುವಿಡಿದು ಅಂತರಾಳವ ಕಡೆದು
ಹೊಮ್ಮಿರುವ ಚಿಜ್ಜ್ಯೋತಿಯೆ
ಧರೆಯ ಮೇಲಣ ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನವನೇರು
ಮುಗಿಲಗುರು ಗುಂಭ ದೊರೆಯೆ.

೫

ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದಿ, ಸ್ವಯಲಿಂಗ, ಸಂಗನ ಬಸವ
ಲಿಂಗಗೊಂಚಲವೆತ್ತೆ ಭಕ್ತಿ ರಸವು,
ಲಕ್ಕ ಗಣಗಳ ಒಕ್ಕು ಮಿಕ್ಕ ಪ್ರಸಾದದಲಿ
'ಕುಕ್ಕು ಹೂ' ಬಯಲೆಲ್ಲ ಚಿಗುರು - ಹೂವು.
ಭವದ ಸಾರವ ಹೀರಿ, ದಿವದ ಬಣ್ಣವ ಬೀರಿ
ಮಗಮಗಿಸುತಿರುವ ಶರಣ
ಇಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲುತ ಎಲ್ಲ ಜೀವಭಾವವನಪ್ಪಿ
ಇಹ-ಪರಕೆ ಗುಡಿತೋರಣ.

೬

ಮರ್ತ್ಯದ ಮಹಾಮನೆಯ ಮಣಿಹ ಮುಗಿಯಿತು ತಂದೆ
ಕರ್ತೃ ಕೂಡಲಸಂಗನೊಡಲು ತೆರೆದು-
ಹಳುವ ದಾಟಿದರುಳಿವೆ, ಹದುಳಗೊಂಡಿರೆ ಕದಳಿ
ಮಿಕ್ಕ ಪ್ರಮಥರ ಲಕ್ಷ್ಯ ದಿಕ್ಕಿಗೊಂದು.
ಬಯಲ ರೂಪಿಸಿ, ರೂಪ ಬಯಲಾಗಿ ತುಂಬು ಬೆಳೆ
ಕೊಯಲಾಗಿ ಸಂಗಮೇಶ
ಕಲ್ಯಾಣದಲಿ ರಾಶಿ ಸೂರೆಗೊಂಡಿತು ಏಳು
ತಲ್ಲಣಿಸಿ ದೇಶ-ಕೋಶ.

೭

ಅವಧಿ ಮೀರಿದ ಮೇಲೆ ವ್ಯವಧಾನವೆಲ್ಲಿಯದು?
ಅವಧಾರು:ಬಚ್ಚಬರಿ ಬಸವರಾಜ,
ಕಪ್ಪಡಿಯ ಸಂಗಮದ ಅಂಗಳದ ಕೂಸಾಗಿ
ಆಡು ಕೂಡಲಸಂಗ ರಾಜತೇಜ.
ತುಂಬಿ ಕಂಗಳು ಮನವು, ಹೃದಯ ಕಮಲದಿ ತುಂಬಿ
ಸಂಗಮದಿ ತುಂಬು ಭರತಿ:
ಬೆಳಗಿನೊಳಗಣ ಮಹಾ ಬೆಳಗಿನಲಿ ಮುಳುಗೆದ್ದು
ಅರಳಿಹುದು ದಿವ್ಯ ಸ್ಮೃತಿ.

ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಗೆ

ಶರಣು ಮಾದೇವಿಯೆ, ಕರುಣೆಯ ನಲ್ದಾಯಿ
ಅರುಣೋದಯವಾಯ್ತು ಜಗಕೆ,
ವಿಷಯದಾವರಣವು ಕೊಸರಿಕೊಂಡ್ಹೋಯಿತು
ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಲಿಂಗ ಪದಕೆ.

ಕಾಯದ ಜೀವದ ಭಾವದ ಲಜ್ಜೆಯ
ಒಜ್ಜೆಯ ಇಳುಹಿದೆ ತಾಯಿ,
ಕತ್ತಲೆ ಬೆಳಗಿಗೆ ಬತ್ತಲೆಯಾಯಿತು
ಅತ್ತಲೆ ಹೋಯಿತು ಮಾಯಿ.

ನೆಚ್ಚುಗೆ, ಮೆಚ್ಚುಗೆ, ಸಲ್ಲುಗೆ, ಸೋಲುಗೆ
ನಿಚ್ಚಟ ಕಲ್ಲೊಳು ಬೀಸಿ-
ಕೊರಗುವ ಮರುಗುವ ಕಸಕಡ್ಡಿ ತೂರಿದೆ
ಅರಿವು- ಸಾಣೆಗೆಯೆಲ್ಲಿ ಸೋಸಿ.

ಹಿಗ್ಗಿ ಹಾರೈಸದೆ, ಪೂಜೆ ಪೂರೈಸದೆ
ಹಾಡದೆ ಪಾಡದೆ ಎದೆಯು
ಸೈರಿಸದಾಯಿತು, ಅಂತಃಕರಣದಿ
ಕಿಚ್ಚಿಲ್ಲದ ಬೇಗೆ ಕುದಿಯು.

ಮಾಮರ, ಕೋಗಿಲೆ, ತುಂಬಿ, ಬೆಳುದಿಂಗಳು
ನವಿಲು, ಹಂಸೆಯು, ಗಿಳಿ ತವಕ
ಅಕ್ಕನ ಹೃದಯದ ಚೊಕ್ಕ ಹಂಬಲ ತುಂಬಿ
ಗಿರಿನದಿ ಬನಕೆಲ್ಲ ಪುಲಕ.

ಆರೂ ಹೊಗಬಾರದ ಕಲ್ಯಾಣ ಹೊಕ್ಕಳು
ಮುಚ್ಚು ಮರೆಯೆಲ್ಲವ ತೊರೆದು
ಅನುಮಾನ ಜಕ್ಕಿಸಿ ಆಂತರ್ಯ ಉಕ್ಕಿಸಿ
ಅನುಭಾವದಾರತಿ ಹಿಡಿದು.

ತಿಕ್ಕುತ ತೇಯುತ ಮಿಕ್ಕುತ ಮೀರುತ
ಚೊಕ್ಕ ಬಂಗಾರವೆ ನಡೆಗೆ:
ಅಕ್ಕನ ವಚನವೆ ಕುಂದಣವಿಕ್ಕಿತು
ಮಿಕ್ಕಿನ ಶರಣರ ನುಡಿಗೆ.

ಆದಿ ಅನಾದಿಯ, ಕಾಮ ಸಂಗ್ರಾಮದ
ನಾಮ-ನೇಮಗಳೆಲ್ಲ ಹರಿದು,
ಸ್ವಾನುಭಾವದ ಒಳಗೆ ತಾನು ತಾನಾದಳು
ಅನುವನರಗಿಸಿ ಘನವ ಬೆರೆದು.

ಬಸವಣ್ಣ ಅಲ್ಲಮರೆಲ್ಲರ ಮಲ್ಲಿಗೆ
ಕದಳಿಯ ಬನ ಬಿಟ್ಟ ಗೊನೆಯೆ:
ಉರಿಯ ಕೊಳ್ಳವ ಹಾಯ್ದು ಶ್ರೀ ಶಿಖರವೇರಿದೆ
ವಿರತಿ-ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ತೆನೆಯೆ.

ಶರಣು ಮಾದೇವಿ ಹೊಂಗಿರಣವ ಬದುಕಿನ
ಭರಣಿಗೆ ತುಂಬಿಸಿ ತೆರೆಯೆ-
ತೆರಣೀಯ ಹುಳುವಿನ ಸರಣಿಯ ಬಿಡಿಸವ್ವ
ಶತಮಾನಗಳ ಮಬ್ಬು ಹರಿಯೆ.

ಸಂಕ್ರಮಣ

(ಗೀತ ಶ್ರವಣಿಕೆ)

ನಿವೇದಕ :

ಮಾಸಕೊಮ್ಮೆ ಮಾಸದಂಥ ಹಾಸಭಾಸ ಪೃಥಿವಿಗೆ
ರಾಶಿಯಿಂದ ರಾಶಿಯೆಡೆಗೆ ಹೊರಟ ಸೂರ್ಯ ಮೈತ್ರಿಗೆ.
ತನ್ನ ಅಕ್ಷದೊಡನೆ ಸುತ್ತಿ ಭೂಮಿ ಸೂರ್ಯನತ್ತಲು
ಹಗಲು -ಇರುಳು ಅದೇ ಕಾರ್ಯ, ಅದೇ ಬೆಳಕು - ಕತ್ತಲು.

ಭೂಮಿ:

ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೈಲುಗಲ್ಲು ದಾಟಿತು
ಪೌಷ್ಯದ ಹೊಸವೇಷದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ತಿರುವು ಮೀಟಿತು.
ವಿಷುವದಿಂದ ದೂರ ದೂರ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಅಯನವು,
ಸುಕರವಾಗಿ ಮಕರದೆಡೆಗೆ ಹೊರಳೆ ದೇವನಯನವು.

ನಿವೇದಕ :

ಇಳೆಯು ತಲೆಯ ಬಾಗಿಸುತ್ತ ಬಂತು ರವಿಯ ಕೆಲದಲಿ
ಒಲಿದು ಒಲಿಯೆ ಬೇರೆ ಹೊಳಪು, ಬೇರೆ ಭಾವ ನೆಲದಲಿ.
ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯದ ಮೂಕ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಕಾಡಿತು:
ಉತ್ತರಾಯಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಸಂಕ್ರಮಣವೆ ಮೂಡಿತು.

*   *   *

(ಸುಗ್ಗಿಯ ಕುಣಿತದ ಹರ್ಷಧ್ವನಿ)

ರೈತ ೧ : ಅಹಾ! ಚಳಿಯು ಕಳೆದು ಹೋಯ್ತು
ಬಿಸಿಲಿಗೆಲ್ಲ ಬನ್ನಿರೋ

ರೈತ ೨ : ಗೋದಿ ಬೆಳಸಿ ತಿನ್ನಿರೋ

ರೈತ ೧ : ಕಂಬಳಿಯನು ತೆಗೆದು ಇಟ್ಟು
ಮುಗಿಲಿಗೆ ಕೈ ಮುಗಿಯಿರೋ

ರೈತ ೨ : ಹಗಲಿಗೆ ಮೈ ತೆರೆಯಿರೋ

ರೈತ ೧, ೨ : ಆಹಾ ! ಚಳಿಯು ಕಳೆದು ಹೋಯ್ತು
ಬಿಸಿಲಿಗೆಲ್ಲ ಬನ್ನಿರೋ.

ರೈತ ೩ : ಸುಗ್ಗಿಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ನಾವು
ಬಂದೆವಣ್ಣ ಬಯಲಿಗೆ -

ರೈತ ೪ : ಒಟ್ಟಿ ಮೇವು ಬಣಿವೆಗೆ.

ರೈತ ೩ : ಗೋದಿ ತಿರುಗಿ ಹುಗ್ಗಿಯಾಯ್ತು
ಕುಸುಬೆ ಬಂತು ಕೊಯಿಲಿಗೆ-

ರೈತ ೪: ಹಸಿವು ಹಬ್ಬ-ಹುಣಿವೆಗೆ.

(ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕಾಲುವೆಯ ಜುಳುಜುಳು ದನಿ)

ರೈತ ೧, ೨ : ಕೈಯೆತ್ತರ ಬೆಳೆದ ಕಬ್ಬು
ಹಸುರು ಗರಿಯ ಬಿಚ್ಚಿದೆ
– ಹೊಸ ತುರಾಯಿ ಚುಚ್ಚಿದೆ.

ರೈತ ೩, ೪ : ತೋಟದಲ್ಲಿ ನವಿಲ ಕುಣಿತ
ನಮಗು ಕುಣಿಯು ಹಚ್ಚಿದೆ
– ಕೇಕೆ ಹೊಡೆಯ ಹಚ್ಚಿದೆ.

ರೈತನ ಹೆಂಡತಿ :

ಕುಸುಬೆ ಹೂವ ಕುಸುರಿನಂಥ
ಕುಬಸ ಕೊಡಿಸುತಾನೆ;

ಹಸುರು ಹತ್ತಿ-ಹೊಲದ ನಡುವೆ
ತೊಳೆಯ ಬಿಡಿಸುತಾನೆ.

ಮತ್ತೊಬ್ಬ ರೈತನ ಹೆಂಡತಿ :
ಒಡೆದ ತುಟಿಗೆ ಕಡಲೆಗಿಡದ
ಹುಳಿಯ ತೊಡೆಯುತಾನೆ.
ಕಾಯಿ ಸುಲಿದು, ಕಾಳು ಮಾಡಿ
ನನಗೆ ತಿನಿಸುತಾನೆ.

ಇನ್ನೊಬ್ಬ ರೈತನ ಹೆಂಡತಿ:
ಕಾಲ ಪಿಲ್ಲೆ, ಮೂಗು ಬಟ್ಟು
ಮಾಡಿ ಕೊಡಿಸುತಾನೆ;
ಜರದ ಪಟಕ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು
ಹೂವ ಮುಡಿಸುತಾನೆ.

ರೈತರು ಹಾಗೂ ಅವರ ಹೆಂಡಂದಿರು :
ಹಬ್ಬ ಬಂತು ಹಬ್ಬವೊ
ನಮ್ಮ ದುಡಿಮೆ ದಿಬ್ಬವು;
ದೀನರನ್ನು ದಲಿತರನ್ನು
ತಬ್ಬಿಕೊಂಡ ಕಬ್ಬವೊ,
ಹಬ್ಬ ಬಂತು ಹಬ್ಬವೊ
ನಮ್ಮ ದುಡಿಮೆ ದಿಬ್ಬವು.
(ಹಾಡು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ದೂರ ಸರಿಯುವುದು)

* * *

ಕವಿ :
ಮೂಡಗಾಳಿ ಎಡವುತಿರೆ
ಪಡುವಗಾಳಿ ತಡವುತಿರೆ

ಕುಳಿರು ಕುಳಿತು ನಡುಗುತಿರೆ
ನೋಡಿದ ರವಿಯು;

ಬಿಸಿಲು ಕಾಸಿ ಬೆಚ್ಚಗಿರೆ
ಗಿಡದ ತೊಗಟೆ ಬಿಚ್ಚುತಿರೆ
ಕುಡಿಯು ಮುಡಿಗೆ ಚಾಚುತಿರೆ
ಹಾಡಿದ ಕವಿಯು.

ಹಿಂದೆ ಹೋದ ಎಳ್ಳವಸೆ
ಹಿಂಗಾರಿಯು ತುಂಬಿ ದಿಸೆ
ಸೀಗೆಗುಂಡ ಆ ಉಣಿಸೆ
ಈಗಲು ರುಚಿಯು;

ಬನದ ಹುಣಿವೆ ತುಂಬಲಿದೆ
ಬನಶಂಕರಿ ಹಂಬಲಿದೆ
ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ನಂಬಲಿದೆ
ಇಂದಿನ ಶುಚಿಯು.

ಅಗಲಿದವರು ಕೂಡಿಕೊಂಡು
ತಮತಮಗೇ ಹಾಡಿಕೊಂಡು
ಬಂಧುಬಳಗ ನೋಡಿಕೊಂಡು
ಸಾಗಲಿ ಬದುಕು.

ದಕ್ಷಿಣದಿಂದುತ್ತರಕ್ಕೆ
ಪೂರ್ವದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ
ಸಂಕ್ರಮಣವು ಹಾಸು-ಹೊಕ್ಕು
ಮೂಡಲಿ ಬೆಳಕು.

*   *   *

(ನದಿಯ ಕಲಕಲ ರವ; ಹಕ್ಕಿಗಳ ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಧ್ವನಿ)

ಗಂಡು : ಮೊರೆಮೊರೆಯುತ ಹರಿವ ಕೃಷ್ಣೆ
ಕಳೆವಳೆಮ್ಮ ತೃಷ್ಣೆ.

ಹೆಣ್ಣು: ತೆರೆತೆರೆಗಳ ಮಲಪ್ರಭೆ
ತೆರೆವಳೆಂಥ ಶೋಭೆ!

ಗಂಡು : ತೂಗಿ ತೊನೆವ ತುಂಗಭದ್ರೆ
ಪುಣ್ಯದ ಚಿರಮುದ್ರೆ.

ಹೆಣ್ಣು : ಕಲಕಲ ರವ ಕಾವೇರಿಗೆ
ಶ್ರೀರಂಗನ ನಿದ್ರೆ.

ಗಂಡು: ಬನವಾಸಿಯ ಕಾನನದೆದೆ
ತಣಿಸುವ ಶರ ವರದೆ.

ಹೆಣ್ಣು :ಹೊಳೆ - ನದಿಗಳ ತಿಳಿಜಲದಲಿ ಮೀಯುವ ಬಾರಾ
ಮೈಮನಗಳ ಕೊಳೆ ತೊಳೆಯುವ, ಮಾರ್ಪೊಳೆಯುವ
ಬಾರಾ

ಗಂಡು :ಈ ತೀರ್ಥದಿ ಮುಳುಗೇಳುವ, ತಲೆತೊಳೆಯುವ ಒಮ್ಮೆ
ಸರ್ವರಿಗೂ ಪರ್ವಕಾಲ, ಹೊಸ ಬಾಳಿನ ಹಿರಿಮೆ.

ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ದನಿಗೂಡಿ :
ಕೂಡಲದಲಿ ಮೌನ ಧ್ಯಾನ
ಸಂಗಮವೇ ಶಿವನ ತಾಣ
ಹರಿಯುವುದೇ ಜೀವ ತ್ರಾಣ
ಜಗವೆಲ್ಲವು ಜಂಗಮ.

ಸೊಗಲದಲ್ಲಿ ಜೋಗ - ಯೋಗ
ನವಿಲು ತೀರ್ಥ ಏಕ ಭೋಗ
ಸೋಮೇಶ್ವರ ನಿಂತ ಜಾಗ
ಶಾಲ್ಮಲೆಗಿದೆ ಉಗಮ.

ಗಂಡು : ದೂರದಿಂದ ಬಂದೆವೊ
ಹೆಣ್ಣು : ದಡ ದಡದಲಿ ನಿಂದೆವೊ
ಗಂಡು : ಆಹಾ ನೀರ ಮಿಂದೆವೊ
ಹೆಣ್ಣು : ಹೊಸತೇನೊ ಕಂಡೆವೊ

ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ದನಿಗೂಡಿ :

ಈ ಚೆಲುವಿಗೆ ಈ ಒಲವಿಗೆ
ನಮೋಽ ಎಂದು ಅಂದೆವೊ
ನಮೋಽ ಎಂದು ಅಂದೆವು.

* * *

(ಮನೆ ಮನೆಗೆ ಎಳ್ಳು-ಬೆಲ್ಲ ಬೀರಿ ಸವಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಭ್ರಮ)
(ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ)

ಎಳ್ಳೀಗೆ ಎಣ್ಣೀಗೆ, ಮಿಂಚುಽವ ಕಣ್ಣೀಗೆ
ಹಂಚುಽವ ಬೆಲ್ಲದ ಕಣ್ಣಯಿದೆ.
ಮಿರಿ ಮಿರಿ ಮಿಂಚುವ ಸೀರೆಯು ಕುಪ್ಪಸ
ತರತರದೊಡವೆಯ ಬಣ್ಣವಿದೆ.
ಎಳೆಯಽರು ಗೆಳೆಯಽರು, ಕುಲುಕುಲು ನಗುವರು
ಕಲಕಲ ಹಚ್ಚಿದ ಹೆಂಗಸರು;
ಹಳಬಽರು, ಹೊಸಬಽರು, ಮಕ್ಕಽಳು ಮರಿಗಽಳು
ಚಕ್ಕಂದವಾಡುತ ಕುಳಿತಿಹರು.

ಹೆಂಗಸರು : ಹಳ್ಳೀಗೆ ದಿಳ್ಳೀಗೆ ಬಳ್ಳಿ ಬಳ್ಳೀಯಾಗಿ
ನೇಹದ ನೆಂಟನು ಸುರಿದವರು
ಹಸುರೀಗೆ ಕುಸುರೀಗೆ ಹಲವಾರು ಹೆಸರಿsಗೆ
ಪ್ರೀತಿsಯ ಮಳೆಯನು ಕರೆದವರು.
ಎಳ್ಳು-ಬೆಲ್ಲಾ ಕೊಳ್ಳಿ, ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆ ಮಾತಾಡಿ
ಸುಳ್ಳಿsಗೆ ಸೊಟರಿsಗೆ ಕಿವಿಗೊಡದೆ.
ಕಳ್ಳು-ಬಳ್ಳೀಗೊಗೆದ ಹೂವಾಗಿ ಬಾಳೋಣ
ಜಳ್ಳsನು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರೋಣ.

(ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ)

ಎಳ್ಳಿsಗೆ ಎಣ್ಣೆsಗೆ ಮಿಂಚುsವ ಕಣ್ಣೆsಗೆ
ಹಂಚುsವ ಬೆಲ್ಲದ ಕಣ್ಣೆಯಿದೆ,

ಗಂಡಸರು :ತಮಿಳಿನ ಪೊಂಗಲ, ನಾಡಿsಗೆ ಮಂಗಲ
ಹಾಲುs ಬೆಲ್ಲದಕ್ಕಿ ಪಾಯಸವು,
ಸಕ್ಕದವಾದರು ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಕನ್ನಡ-
ಹತ್ತು ದೀನಸಿನಡಿಗೆ ಹೊಸ ರುಚಿಯು.
ಬಾಲ್ಯsದ ಚಿಗುಳೀಯ, ಹರೆಯsದ ಮರೆಯsದ
ಒನಪು ಒಯ್ಯಾsರದ ಸಂಗತಿಯ
ನೆನೆಯೂತ ನಲಿಯೋಣ, ಹೊಸತೆಲ್ಲ ಕಲಿಯೋಣ
ಸಂಸಾರದೊಗಟನ್ನು ಒಡೆಯೋsಣ.

ಹೆಣ್ಣು-ಗಂಡು ದನಿಗೂಡಿ

ಎಳ್ಳಿsಗೆ ಎಣ್ಣೆsಗೆ ಮಿಂಚುವ ಕಣ್ಣೆsಗೆ
ಹಂಚುsವ ಬೆಲ್ಲದ ಕಣ್ಣೆಯಿದೆ.
ಎಳ್ಳು-ಬೆಲ್ಲಾ ಕೊಳ್ಳಿ, ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆ ಮಾತಾಡಿ
ಸುಳ್ಳಿsಗೆ ಸೊಟರಿsಗೆ ಕಿವಿಗೊಡದೆ.

(ಹಾಡಿನ ಅಲೆಗಳು ಬರುಬರುತ್ತ ದೂರ ಸರಿಯುವವು.)

ನೆಲದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಲ್ವಾಡು

(ರೂಪಕ)

ತುಂಗಭದ್ರೆ

ಬಾನಿನಲ್ಲಿ ಕಿರುಮೋಡವಾಗಿ ಕರುಮಾಡದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದೆ
ಗಾಳಿಯೊಡನೆ ತೇಲಾಡಿ ಹೀಗೆ ಓಲಾಡಿ ದಿನವ ಕಳೆದೆ;
ಚಿಕ್ಕೆ -ಚಂದ್ರಮರ ಮೇಳದಲ್ಲಿ ಚಕ್ಕಂದವಾಡುತಿರಲು
ನೆಲದ ಮಕ್ಕಳಕ್ಕರೆಯ ಕರೆಗೆ ನನ್ನೆದೆಯು ಕರಗುತಿರಲು-

ಮೆಲ್ಲನಿಳಿದೆ ಗಿರಿಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿ
ನೆಲದ ಮೈಯ ತೊಳೆದಂತೆ ಮಿಂಚಿ ಮೈಗರೆದೆ ಬೆರಗಿನಲ್ಲಿ.
ನೀರಾಗಿ ಹರಿದು ಪಾರಾಗಿ ಬಂದೆ ಝರಿ-ತೊರೆಯ ತೋಳಿನಲ್ಲಿ
ತುಂಗೆಯಲ್ಲಿ ನಾ ಭದ್ರೆಯಾಗಿ ತುಂತುಂಬಿ ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿ.

ಮೈಮುರಿದು ಬಂದೆ, ಕೈಚಾಚಿ ನಿಂದೆ, ಭೋರ್ಗರೆದು ಹರಿದೆ ಮುಂದೆ
ಹೊಲ-ಗದ್ದೆ-ತೋಟ ಪಟ್ಟಿಯಲಿ ಕಣ್ಣು ಮನವೆಲ್ಲ ತುಂಬಿಕೊಂಡೆ.
ಹಳೆಕೋಟೆಗಳನು ಹೊಸಪೇಟೆಗಳನು ನಾ ದುಟುತಿರುವ ಹಾಗೆ
ರಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸನೂಲು ಹೊರಟು ನಡೆದಲ್ಲೆ ಬಟ್ಟೆಯಾದೆ.

ನಿಮ್ಮ ಮನಸು ಹೊಸ ಕನಸು ಕಂಡು ನಡುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತಡೆದೆ
ಜಲಾಶಯದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಹೊಸಹುಟ್ಟು ಕಟ್ಟು ಪಡೆದೆ.
ಆ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಡಿಯ ತೊಳೆದು, ಗೋಪುರದ ಗಂಟೆ ನುಡಿದು-
ಹತ್ತು ಕಡೆಗು ಕರೆದತ್ತ ಹರಿದೆ ಒಕ್ಕಲಿಗೆ ಒಡಲು ತೆರೆದು.

ರೈತ :

ಜುಳು ಜುಳು ಜುಳು ಬಂದಳಣ್ಣಾ
ತಾಯಿ ತುಂಗಭದ್ರೆಯು;

ಏಳಿರಣ್ಣ ಏಳಿರೋऽ
ಸಾಕು ನಮಗೆ ನಿದ್ರೆಯು.

ಹಳ್ಳಿ-ಪಳ್ಳಿ, ಹಾಳು-ಬೀಳು
ಹೊಸ ಹಸುರಿನ ಮುದ್ರೆಯು;
ನಮ್ಮಾಸೆಯ ತವರುಮನೆಯು
ತಾಯಿ ತುಂಗಭದ್ರೆಯು.

ರೈತನ ಹೆಂಡತಿ :

ಬಡವರ ಮನೆ ಭಾಗೀರಥಿ
ಬೆಳಗುವೆನಿದೊ ಆರತಿ;
ಮಣ್ಣಿನಲಿ ಚಿನ್ನವಾಗಿ
ಬಂದೆಯಮ್ಮ ಭಾರತಿ.

ನಿನ್ನ ತಂಪು ಜಗದ ಸೊಂಪು
ಬೆಳೆಯ ಕಂಪು ಬೀಸಿದೆ;
ನೀನೆ ನಮ್ಮ ಓಲೆ ಭಾಗ್ಯ
ನಿನಗೆ ಹಡದಿ ಹಾಸಿದೆ.

ರೈತರ ಸಮೂಹ :

ನಾವೆಂದಿಗು ಮೈ ಮರೆಯುತ
ಕೈತುರಿಸುತ ನಿಲ್ಲೆವು;
ಮೈಮುರಿಯುತ ದುಡಿವೆವಿನ್ನು
ಉಳಿದುದನೇನೊಲ್ಲೆವು.

ನಮ್ಮ ಹೊಲವ ಹದಗೊಳಿಸುತ
    ತಿರುಗಿ ಹರಗಿ ಬರುವೆವು;
ಒಂದು ಬಿತ್ತಿ ಹತ್ತು ಬೆಳೆದು
    ಮನೆಗೆ ಮುತ್ತು ತರುವೆವು.

ದನಗಳ ಮೈತೊಳೆದು, ಹೊಟ್ಟೆ-
    ತುಂಬ ಮೇವು ಕಣಿಕೆಯು;
ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ಮಜ್ಜಿಗೆಯಲಿ
    ಕೈ ತೊಳೆಯುವ ಎಣಿಕೆಯು.

ಪಂಚಾಯಿತಿ ಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ
    ಎಲೆಯಡಕೆಯನುಗುಳುತ
ಕೂಡೆವಿನ್ನು ನೊಣಹೊಡೆಯುತ
    ಅವರಿವರನು ತೆಗಳುತ.

ಗುದ್ದಲಿಯಿದೊ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ
    ಗಳೆಬಿಟ್ಟೆವು ಬೆಳಗಿಗೆ -
ಕಳೆ ತೆಗೆವೆವು, ಕೊಳೆ ಒಗೆವೆವು
    ಸುಳಿದೆಗೆವೆವು ಬಾಳಿಗೆ.

ಶಾಲೆಯ ಕಿರುಮಕ್ಕಳ ನಗೆ
    ಅಕ್ಕರಗಳು ದುಂಡಗೆ -
ಜನಗಣಮನ ಜಯಕಾರವು
    ಕಿವಿ ತುಂಬಿದೆ ಹಾಡಿಗೆ.

ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡೆದ ರಾಜಕಾರಣಿ:

ಸುಳ್ಳು ಕನಸು ಸಿಂಗರಿಸೆ
ಜೊಳ್ಳು ಕಾಳು ತಂದಿರಿಸೆ
ಮಳ್ಳುಮಾಡಿ ಮೈಮರೆಸೆ
ಇದೊ ನೀಡುವೆ ಭರವಸೆ.

ವೋಟಿಗಾಗಿ ಬೇಟೆಯಲಿ
ಕಳ್ಳಸಂತೆ ಪೇಟೆಯಲಿ
ಭಾಷಣಗಳ ರಾಟಿಯಲಿ
ಪಿಸಿನೂಲನು ತೆಗೆಯೆ.

ಗಾಳಿ ಗುದ್ದಿ ಕೈನೋಯಿಸೆ
ಗೂಳಿಯಂತೆ ಮೈ ಬಾಯಿಸೆ
'ನಾಳೆ' ಎಂದು ಜನ ಕಾಯಿಸೆ
ಮಾಡೆನು ಅತಿಯಾಸೆ.

ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯನು ಒಪ್ಪಿಸಿದೆ
ಬೊಕ್ಕಣಗಳ ಝಾಡಿಸಿದೆ
ತಪ್ಪು - ನೆಪ್ಪು ಮುಂದಿರಿಸಿದೆ
ಜನತೆಗೆ ಕೈಮುಗಿದೆ.

ಕವಿ :

ನೆಲವು ಕರೆದದ್ದಾಯ್ತು, ನೀರು ಹರಿದ್ದಾದಯ್ತು
ಆಕಾಶ ನುಡಿಯುತಿದೆ: ಕೆಳಗೆ ನೋಡು;
ನಿನ್ನ ತೋಳಿನ ಬಲದ ಮೇಲೆ ತೂಗಾಡುವದು
ನಿನ್ನ ನಾಡಿನ ಚೆಲುವು ಕಾಡು-ಮೇಡು.

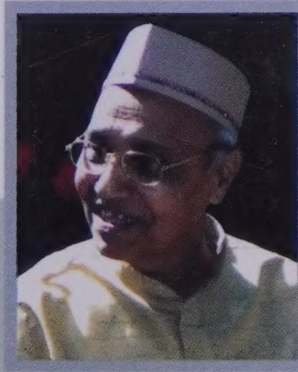
ಅಂಗುಲಂಗುಲ ನೆಲವು ಮಂಗಳವ ತೆರೆಯುತಿದೆ
ತಿಂಗಳಿನ ಬೆಳಕಿನಲಿ ಹಂತಿ-ಕಾಡು;
ಕಣಕಾಲ ರಾಶಿಯಿದೊ ಮೊಣಕಾಲ್ಗೆ ಬಂದಿಹುದು
'ಬಸವ ಬಸವಾ' ಎಂದು ಪಂಕ್ತಿ ಮಾಡು.

ಒಕ್ಕಲಿಗ ದುಡಿದದ್ದು ದಂಡಕ್ಕೆ ಹೆಂಡಕ್ಕೆ -
ಹಂಡಬಂಡರ ಮಾತು ಸುಳ್ಳು ಮಾಡು;
ಕೋರ್ಟಿನಲಿ ಸುಳಿಯದಿರು, ಪಾರ್ಟಿಗಳ ಬೆಳೆಸದಿರು
ಸೋಮಾರಿಗಳ ಹಿಡಿದು ಛೀಮಾಡಿಸು.

ನಿನ್ನ ಮನೆ ಮಠ - ಮಾನ್ಯ, ನಿನ್ನ ಹೊಲ ಧನ-ಧಾನ್ಯ
ನೀ ಬೆಳೆದ ತೆನೆಗಳೇ ಹೊಂಬಾವುಟ;
ನಿನ್ನ ಬಂಡಿಯ ಗಾಲಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿದೆ ಜಗವು
ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ದಿಲ್ಲಿ, ಮಂತ್ರಿ-ಮಕುಟ.

ಕಲ್ಲು-ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲು ಹುಲ್ಲು ಗರಿ ಚಾಚುವದು-
ಎಲ್ಲೊ ಬಿದ್ದರು ಬೀಜ ಬೆಳೆವ ಬಯಕೆ;
ನಮ್ಮ ಅಬ್ಬರವೆಲ್ಲ ಅದಕೆ ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ
ಹಬ್ಬುವದು ಮುಗಿಲಹನಿ ಬಂದು ಸೋಕೆ.

ಗಡಿ ಕಾಯ್ದು ಮಡಿದವರು, ನೀವದಕೆ ದುಡಿದವರು
ಹೊಡೆಹಾಯ್ದು ಬಾಗುವುದೆ ಹಿರಿಯ ಬದುಕು;
ನಿಮ್ಮ ನುಡಿಯನೆ ಹಿಡಿದು, ಮಿಡಿದು, ಕೇಕೆಯ ಹೊಡೆದು
ಪಡೆದ ಹಾಡಿದು; ಅಲ್ಲ ಬೇರೆ ಸರಕು.

ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿಯವರು ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಯಕವಿಗಳ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು. ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಕಾವ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಹೆಸರು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಹಸಿರು. ಕಣವಿಯವರು ಒಟ್ಟು ೧೬ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಹೊರ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ವಿದ್ಯಾ ವಿನಯ ಸಂಪನ್ನರಾದ ಕಣವಿಯವರು ಸರಳ ಜೀವಿ. ತಳುಕಿನ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಗೂ ಕವಿಗಳಿಗೂ ಬಹಳ ಕಾಲದ ನಂಟು. ಇಂಥ ಮಧುರ ಬಾಂಧವ್ಯದ ನೆನಪಿನೊಂದಿಗೆ ಈ ಕಾವ್ಯ ಸಂಪುಟಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಧಾರೆಯಲ್ಲಿ ಕಣವಿಯವರ ಕವಿತಾವಾಹಿನಿ ಕಳೆದ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಸತತವಾಗಿ ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಕಣವಿಯವರು ತಮ್ಮ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನುಭಾವ (Natural Mysticism) ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಈ ವಿಸ್ತಾರ ಸಮಯದಲ್ಲೂ ಹದಗೆಡದಂತೆ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದದ್ದೇ ಅವರ ಮೊದಲಿನ ಕಾವ್ಯ ಯಶಸ್ಸಿನ (Authenticity) ದ್ಯೋತಕ. ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಕಾವ್ಯದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ನವ್ಯಯುಗದ ನವೋತ್ಸಾಹ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಣವಿಯವರು ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಹಾಗೂ ಭಾಷೆಗಳ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಅರ್ಥವಿನ್ಯಾಸ (Semantic) ಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಜೀವಾಳದ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದವೇನೋ ಎಂಬಂತೆ ಆಯಾ ಕೃಷಿಯ ಹದಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಫುಟಗೊಳಿಸಿದರು. ಒಲಿದು ಬಂದ ಭಾಷೆಗೆ ಆಯಾ ಸಮಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಕವಿಯ ಪುರುಷಾರ್ಥದ ಲಕ್ಷಣ, ಹೀಗೆ ನವ್ಯರಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ನವ್ಯರು, ಪ್ರಗತಿಶೀಲರಲ್ಲಿ ಗಣ್ಯ ಪ್ರಗತಿಶೀಲರು, ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಕ್‌ರಲ್ಲಿ ಗಣ್ಯರೋಮ್ಯಾಂಟಿಕ್‌ರು ಎಂಬ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಕಣವಿಯವರು ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ನಿರ್ಬಾಧಿತವಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

– ಶಂಕರಮೊಖಾಸಿ ಪುಣೇಕರ

'ಸಂಕ್ರಮಣ' ೧೯೬೯

ತಳುಕಿನ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ

೯, ರಮ್ಯ, ಗೋಕುಲಂ 3ನೇ ಹಂತ, ಮೈಸೂರು-2